

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดของเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยโดยนำเสนอแต่ละหัวข้อตามลำดับดังนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
 - ๒.๑.๑ ความหมายของประสิทธิผล
 - ๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล
 - ๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
 - ๒.๑.๔ หลักอิทธิบาทในการเพิ่มประสิทธิผล
- ๒.๒ นโยบายและยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติด
 - ๒.๒.๑ นโยบายรัฐบาล
- ๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
 - ๒.๓.๑ ความหมายของยาเสพติดให้โทษ
 - ๒.๓.๒ การป้องกันปัญหายาเสพติด
- ๒.๔ ข้อมูลพื้นที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล
 - ๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
 - ๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับเทศบาล
- ๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

๒.๑.๑ ความหมายของกับประสิทธิผล

ผู้วิจัยได้ศึกษา ประสิทธิภาพ ที่แสดงถึงความสามารถขององค์กร ที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเกิดประสิทธิผลสูงสุดขององค์กรให้สอดคล้องกับสังคม และผลผลิตขององค์กร (productivity) คำว่าประสิทธิผล “Effectiveness” มีความหมายค่อนข้างชัดเจนและแตกต่างจากคำว่าประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หมายถึง การปฏิบัติการ (Performance) ที่ดำเนินการต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ ด้วยทรัพยากรขององค์กร จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ดังนี้

หนังสือพจนานุกรม ได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้^๑

ได้นักวิชาการ กล่าวถึงความหมายของคำว่า ประสิทธิผล หมายถึง การใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิผลจึงมุ่งทำให้เกิดการ “ทำสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the right things)” และประสิทธิภาพ เป็นวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุด โดยสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด กล่าวคือ เป็นการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (Goal) คือ ประสิทธิผลหรือให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สูงสุด อาจเรียกว่า “ทำสิ่งต่างๆ ให้ถูกต้อง (Doing things right)”^๒

ขณะเดียวกัน นักวิชาการอีกท่านหนึ่ง ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิผล หมายถึง การทำกิจกรรมการดำเนินงานขององค์กร สามารถสร้างผลงานได้สอดคล้องกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งในส่วนของผลผลิต และผลลัพธ์ เป็นกระบวนการเปรียบเทียบผลงานจริงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ก่อให้เกิดผลผลิต และผลลัพธ์ ที่ตรงตามความคาดหวัง ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าไว้น้อยเพียงใด การมีประสิทธิผลจึงมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์การดำเนินงานเป็นกระบวนการ วัดผลงานที่เน้นด้านปัจจัยนำออก^๓

ยังมีนักวิชาการให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผล เป็นความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของนโยบาย การพิจารณาทางเลือกโดยใช้ประสิทธิผลเป็นเกณฑ์ ทำได้โดยการวิเคราะห์ทางเลือกนั้นว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์^๔

นักวิชาการอีกท่านกล่าวว่า ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ หมายถึง สภาวะที่องค์การสามารถเพิ่มผลผลิตขึ้นในขณะที่ปัจจัยการผลิตลดลงหรือผลผลิตคงที่^๕

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำเร็จที่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประเมินผลโดยประชาชน (Public Evaluation of Policy Effectiveness) เป็นการประเมินจากความพึงพอใจของประชาชน สามารถสร้างผลงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งในส่วนของผลผลิตและผลลัพธ์

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน,พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ.๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๕๐๔.

^๒ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๓๑.

^๓ สุพจน์ ทรายแก้ว, การจัดการรัฐแนวใหม่, (พระนครศรีอยุธยา : เทียนวัฒนา, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘.

^๔ ศุภชัย ยาวะประภาษ, นโยบายสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์, ๒๕๔๐), หน้า ๗๙.

^๕ รังษิยา อมาตยคง, “องค์ประกอบขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔), หน้า ๒๗.

ตารางที่ ๒.๑ สรุปนิยามหรือความหมายของประสิทธิผล

นักวิชาการ/สำนักวิชาการ	นิยามหรือความหมายของประสิทธิผล
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ.๒๕๕๒.	ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, (๒๕๔๕, หน้า ๓๑).	การใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิภาพจึงมุ่งทำให้เกิดการ “ทำสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the right things)”
สุพจน์ ทรายแก้ว, (๒๕๔๕, หน้า ๑๘).	ประสิทธิภาพมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์การดำเนินงานเป็น กระบวนการ วัตถุประสงค์งานที่เน้นด้านปัจจัยนำออก
ศุภชัย ยาวะประภาษ, (๒๕๔๐, หน้า ๗๙).	การบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของนโยบาย การพิจารณาทางเลือกโดยใช้ประสิทธิภาพเป็นเกณฑ์ ทำได้โดยการวิเคราะห์ทางเลือกนั้นว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์
รังษิยา อมาตยคง, (๒๕๔๔, หน้า ๒๗).	สถานะที่องค์การสามารถเพิ่มผลผลิตขึ้นในขณะที่ปัจจัยการผลิตลดลงหรือผลผลิตคงที่

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ความต้องการขององค์กรหรือความสำเร็จขององค์กร ที่ตั้งเป้าหมายไว้แล้วปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ จากการศึกษาเอกสารมีผู้ให้คำนิยามและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลไว้ดังนี้

จากการศึกษาวิจัยได้มีผู้ให้ความหมาย ประสิทธิภาพองค์กร หมายถึง ระดับที่องค์การบรรลุเป้าหมายผลสำเร็จระยะสั้นและเป้าหมายวิธีการระยะยาวอย่างสอดคล้องเหมาะสมและมีแนวความคิดของประสิทธิผลขององค์การว่า

๑. ประสิทธิภาพขององค์การที่ยึดเป้าหมายเป็นเกณฑ์ (goal approach) หมายถึง ระดับของความเหมาะสมระหว่างเป้าหมายขององค์การกับผลผลิต คือ พิจารณาจากการทำงานที่องค์การสามารถดำเนินการได้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้

๒. ประสิทธิภาพขององค์การที่ยึดระบบทรัพยากรเป็นเกณฑ์ (system-resource approach) เน้นระบบเปิดขององค์การจึงต้องยึดความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้วัตถุประสงค์ขององค์การบรรลุผล

๓. ประสิทธิภาพขององค์การที่ยึดกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ (stake holder approach) หมายถึง การสร้างความพึงพอใจและการตอบสนองต่อกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง^๖

ขณะที่ประสิทธิผลในความคิดเห็นของ อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่องค์การสนองตอบต่อความต้องการของสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้า ซึ่งวัดได้จากสิ่งที่ลูกค้า

^๖ Stephen P. Robbins and Mary Coulter, **Management**, 5th ed. (Upper Saddle River, N.J. : Prentice Hall, 1996), p. 201.

ได้รับจากหน่วยงานในแง่ของคุณภาพสินค้า หรือบริการความรวดเร็วของการบริการ ความเต็มใจช่วยเหลือ ความเป็นมิตรและลักษณะท่าทีของพนักงานหรือพฤติกรรมของพนักงานนั่นเอง ซึ่งจากความหมายดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการให้บริการสาธารณะได้ดี โดยมองประสิทธิผลไม่ใช่มองในกรอบของการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานเท่านั้น แต่เป็นการมองในกรอบที่กว้างขวางขึ้น โดยเน้นการที่หน่วยงานสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ด้วยซึ่งไม่ใช่เพียงในแง่ของเชิงปริมาณเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงคุณภาพ ความรวดเร็วและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย^๗

ขณะเดียวกันนั้น ได้ระบุไว้นอกเหนือจากการที่องค์การจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพแห่งองค์การยังจำต้องดำรงรักษาสภาพความเป็นองค์การ (Organization maintenance) ไว้ให้ได้ซึ่งการรักษาสภาพนี้วัดได้จากตัวแปรที่สำคัญ เช่น ขวัญของคนในองค์การ (morale) ภาพพจน์ต่อสาธารณะ (public image) ขององค์การ ข้อจำกัดทางกฎหมาย (legal constraints) ความพึงพอใจของลูกค้าขององค์การ เป็นต้น^๘

สถาบันวิจัยแห่งหนึ่ง ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิต (Output) และผลลัพธ์หรือผลที่ได้รับ (Outcome)^๙

นักวิชาการอีกหลายท่าน ได้ให้ความหมาย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างสมดุลคือ ประหยัดเงิน ประหยัดเวลาใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าด้วยวิธีการที่เหมาะสม ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานอันเป็นผลทำให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุดบรรลุเป้าหมายขององค์การซึ่งก็คือเกิดประสิทธิผล^{๑๐}

นักวิชาการชาวต่างชาติ กล่าวว่า ประสิทธิภาพเป็นเกณฑ์สำหรับการประเมินนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะที่มีประสิทธิผลก็คือ นโยบายที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับสูง ดังนั้น ประสิทธิภาพ จึงหมายถึง ระดับการบรรลุผลลัพธ์ของนโยบายที่คาดหวังไว้นั่นเอง^{๑๑}

^๗ รัตนา มั่นหาด, “ประสิทธิผลของระบบการชำระค่าภาษีอากรผ่านธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) : การศึกษา สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙), หน้า ๒.

^๘ Katz & Kahn, 1978 (แคทและคาน), อ้างใน พ.ต.อ.ศวิน บุณนาค, “ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการกองทุนชุมชนกองทัพบก : ศึกษากรณี กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙), หน้า ๗.

^๙ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, **รายงานผลการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๘๖.

^{๑๐} รัตติยา ยะมา, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”, **การศึกษาระดับบริหารมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป**, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๒), หน้า ๘.

^{๑๑} William N. Dunn, **Public Policy Analysis : An Introduction**, 2nd.Ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1994), p. 283.

ชาวต่างชาติอีกท่านกล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง สมรรถภาพขององค์การในการดำรงไว้ ปรับตัว รักษา และเติบโต^{๑๒}

จากความหมายแนวคิดประสิทธิผลข้างต้น สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน ให้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ของการบรรลุวัตถุประสงค์ (Objective Attainment) และการประเมินผลโดยประชาชน (Public Evaluation of Policy Effectiveness) เป็นการประเมินจากความพึงพอใจของประชาชน

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

นักวิชาการ/สำนักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล
Robbins and Coulter (โรบ บ บิน ส์ และ คูลเตอร์), (1996, p. 201).	ระดับที่องค์การบรรลุเป้าหมายผลสำเร็จระยะสั้นและเป้าหมายวิธีการระยะยาวอย่างสอดคล้องเหมาะสม และมีแนวความคิดของประสิทธิผลขององค์การ
(Friedlander & Pickle) ไฟร์ แลนด์ เดอร์ และพิกเคิล, (1984).	การที่หน่วยงานสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ด้วยซึ่งก็ไม่ใช่เพียงในแง่ของเชิงปริมาณเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงคุณภาพ ความรวดเร็วและการมีมนุษยสัมพันธ์
(Katz & Kahn) แคทและคาน, (1978).	องค์การจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพแห่งองค์การ ยังจำต้องธำรงรักษาสภาพความเป็นองค์การ (Organization maintenance) ไว้ให้ได้ซึ่งการรักษาสภาพนี้วัดได้จากตัวแปรที่สำคัญ เช่นขวัญของคนในองค์การ (morale) ภาพพจน์ต่อสาธารณะ (public image) ขององค์การ ข้อจำกัดทางกฎหมาย (legal constraints) ความพึงพอใจของลูกค้าขององค์การ เป็นต้น
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๔๗, หน้า ๘๖).	ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิต (Output) และผลลัพธ์หรือผลที่ได้รับ (Outcome)
รัตติยา ยะมา, (๒๕๕๒, หน้า ๘).	ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างสมดุลคือ ประหยัดเงิน ประหยัดเวลาใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าด้วยวิธีการที่เหมาะสม

^{๑๒} D.E McFarland, *Management : Foundations and practices*, 5thed., (New York : Macmillan, 1979), pp. 438-439.

นักวิชาการ/สำนักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล
Dunn (ดันน์), (1994, p. 283).	ประสิทธิผลก็คือ นโยบายที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับสูง ดังนั้น ประสิทธิภาพ จึงหมายถึง ระดับการบรรลุผลลัพธ์ของนโยบายที่คาดหวังไว้นั่นเอง
McFarland (แมคฟาร์แลนด์), (1979, pp. 438-439).	สมรรถภาพขององค์การในการดำรงไว้ ปรับตัว รักษา และเติบโต

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผล คือ ความความสามารถขององค์การที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ความมีประสิทธิภาพอาจพิจารณาได้จากความสำเร็จหรือคุณภาพของผลผลิตและบริการพื้นฐานขององค์การ จากการศึกษาผู้วิจัยกำหนดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล ได้ดังนี้

นักวิชาการชาวต่างชาติ ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การว่ามีอยู่ ๖ ประการ คือ

๑. ผลผลิตหรือความสามารถในการผลิต (Productivity) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างผลผลิตกับปัจจัยนำเข้า การมีผลิตภาพสูงแสดงว่าผลผลิตได้มากโดยอาศัยปัจจัยนำเข้าให้น้อย ปัจจัยนำเข้าอาจจะเป็น งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ คน ประสิทธิภาพและทักษะของคนในองค์การ ส่วนผลผลิตอาจเป็นสินค้าและการให้บริการ

๒. ขวัญ (Morale) หมายถึง ระดับความพึงพอใจของบุคคล ถ้าความพึงพอใจของแต่ละบุคคลในกลุ่มสูงแสดงว่ามีความพอใจสูง ขวัญของกลุ่มก็จะสูงตามไปด้วย ความพึงพอใจนั้นสามารถดูได้จากการผสมผสานของเงินเดือน ความต้องการทางสังคมและความสำเร็จในการทำงาน

๓. การทำตามกัน (Conformity) หมายถึง ความสอดคล้องของพฤติกรรมของบุคคลในองค์การกับพฤติกรรมองค์การ โดยมีปทัสถานและกฎเกณฑ์ได้แก่ข้อมูลต่างๆ ซึ่งสมาชิกองค์การต้องรับรู้และปฏิบัติตาม การทำตามกันจะเป็นเครื่องชี้ถึงการไม่เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายขององค์การ

๔. ความยืดหยุ่น (Adaptiveness) หมายถึง ระดับของความยืดหยุ่นขององค์การเพื่อสามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ องค์การที่มีความยืดหยุ่นสูงจะสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและสามารถเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ซึ่งเป็นสภาพที่จำเป็นได้

๕. ความสามารถขององค์การในฐานะสถาบันและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะมีส่วนช่วยเหลือเกื้อหนุนให้องค์การได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรได้ข้อจำกัดของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอยู่

๖. ความมั่นคงในการยึดถือองค์การ (Stability) หมายถึง ความผูกพันและความจงรักภักดีที่บุคคลมีต่อองค์การและเป็นสมาชิกที่ดีตลอดไป^{๑๓}

^{๑๓} J.L. Price, Organization effectiveness: An inventory of propositions, (Homewood, Ill : Richard D. Irvin, 1972), p. 88.

นักวิชาการของไทย กล่าวว่า การพัฒนาองค์การจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ดูได้จากความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ความร่วมมือของผู้บริหารระดับสูงขององค์การและที่สำคัญ คือ สถานการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์การมีโอกาสประสบความสำเร็จ สถานการณ์ที่เอื้อให้ต้องมีการพัฒนาองค์การ ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งภายนอกและภายใน องค์การ ลักษณะของงานหรือภารกิจมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน และสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองขององค์การเอื้ออำนวยสถานการณ์เหล่านี้ เป็นผลให้องค์การต้องหาวิธีการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาตลอดเวลา อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยหลายประเภทที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การซึ่งประกอบด้วย

๑. บุคลิกภาพของผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ หมายถึงลักษณะเด่นๆ ทางจิต ร่างกายและวัฒนธรรมของบุคคล บุคลิกภาพแบ่งได้หลายประเภท เช่น บุคลิกภาพแบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตย แบบแสดงตัว แบบเก็บตัว และแบบแสดงตัวและเก็บตัวระคนกัน

๒. การจูงใจของผู้บริหารและสมาชิก การจูงใจเป็นการสร้างแรงดลใจให้เกิดการกระทำที่ตั้งใจและมุ่งประสงค์ทำให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีทิศทาง หากการจูงใจของผู้บริหารและสมาชิก สอดคล้องกัน บุคคลทั้งสองจะร่วมมือกันเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพของงาน

๓. อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกในองค์การ โดยปกติความเชื่อและเจตคติของคน จะได้รับการสร้างสมและขัดเกลาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จากการมีความสัมพันธ์ทางสังคมและจากที่ กลุ่มบุคคลนั้นๆ เป็นสมาชิกอยู่ ความเชื่อและเจตคติจะเริ่มฟักตัวตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโตใหญ่ขึ้น วิธีการที่ กลุ่มจะสร้างอิทธิพลของสมาชิกโดยอาศัยการแสดงหรือวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่กดดันหรือบีบบังคับ พฤติกรรมของสมาชิกจะเปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อใดก็ตามที่สถานการณ์ต่างๆ ที่กดดันหรือ บีบบังคับเหล่านี้หายไป พฤติกรรมการยอมเปลี่ยนตามก็จะหมดไปด้วย ส่วนการสร้างอิทธิพลทางอ้อม คือการหาวิธีทางอ้อมเพื่อที่จะปรับเปลี่ยนตามความต้องการจากการกระทำของคนให้เป็นไปในทางที่ ต้องการ โดยการเปลี่ยนความเชื่อหรือเจตคติของบุคคลนั้นๆ ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่ พึงปรารถนา การใช้การจูงใจเพื่อให้มีพฤติกรรมในทางที่ต้องการสามารถทำได้โดยที่กลุ่มต้องไม่สร้าง แรงกดดันใดๆ การใช้วิธีการสร้างอิทธิพลชักจูงทางอ้อมนี้ทำได้ยากและต้องใช้เวลามาก

๔. การติดต่อสื่อสาร ในการบริหารงานจำเป็นต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือ ช่วยให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการลดขั้นตอนของการติดต่อสื่อสาร การจัดสภาพแวดล้อมให้ เหมาะสม การใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่เหมาะสมจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปด้วยดี มีความรวดเร็วและประหยัดได้

๕. การขจัดความขัดแย้ง การขัดแย้งระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือหน่วยงานซึ่งทำให้ ผู้บริหารต้องสูญเสียทั้งแรงและเวลาเพื่อมาคอยติดตามแก้ไข บางครั้งหากแก้ไขไม่ได้ก็จะทำให้เป็น เรื่องกินใจกันไปเลย ซึ่งนับว่าไม่เป็นผลดีเพราะการมุ่งเอาชนะกันมักจะทำให้ผลประโยชน์ขององค์การ ต้องสูญเสียไปด้วย ผู้บริหารจึงมีบทบาทในการช่วยแก้ไขข้อขัดแย้งและเป็นเจ้าของปัญหาในการ ขัดแย้งนั้นเองด้วย

๖. การสร้างทีมงาน กล่าวว่า การสร้างทีมงานหมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคคลที่ ทำงานด้วยกันให้พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การนั้น โดยมีความ ขัดแย้งระหว่างสมาชิกน้อยที่สุด การทำงานเป็นทีมเกิดจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่ามีมนุษย์

มีความสามารถเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน ถ้าเราสามารถนำมนุษย์เหล่านั้นมารวมกันก็จะประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลาย ยิ่งถ้าไม่มีการแบ่งงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดระบบสื่อสารที่เหมาะสมจะทำให้การทำงานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายและก่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยิ่ง หากผู้บริหารสามารถสร้างทีมงานที่มีคุณภาพในองค์การได้ก็เท่ากับว่างานสำเร็จไปครึ่งหนึ่งแล้ว เพราะคนเป็นปัจจัยทางการบริหารที่มีความสำเร็จที่สุด

๗. การจัดคนให้เข้ากับงาน การจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคลจึงมีความสำคัญยิ่ง การจัดคนให้เข้ากับงาน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การจัดหาคนที่มีความสามารถเต็มใจทำงาน การบรรจุให้คนทำงานที่สัมพันธ์กับความสามารถ และความสนใจของเรา การพัฒนาคนโดยการให้การศึกษาและอบรมเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและการพยายามทำให้คนงานมีความพึงพอใจในงาน

๘. การให้ความรู้ด้านวิทยาการและเทคโนโลยีแก่บุคลากรในองค์การ การนำความคิด ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานมีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นองค์การจึงต้องหาวิธีที่จะถ่ายทอดความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาให้แก่บุคลากรในองค์การ

๙. การกระตุ้นให้บุคลากรใช้ความสามารถสูงสุดในการทำงาน ผู้บริหารต้องหาวิธีกระตุ้นสมาชิกได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถให้มากที่สุดในการทำงาน ซึ่งสามารถทำได้โดยการให้โอกาสในการทำงานที่ท้าทายความรู้ความสามารถ มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่สูงขึ้น และให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น

๑๐. การประสานงานให้เกิดความร่วมมือแรงร่วมใจจากทุกหน่วยงาน องค์การที่จัดตั้งขึ้นมาย่อมมีงานหลายๆ อย่างประกอบกัน แต่ละงานจะมีลักษณะของตนเองเฉพาะด้านที่ไม่เหมือนกัน งานเหล่านี้ต้องอาศัยผู้ปฏิบัติที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่อง ในองค์การก็เช่นกัน จะต้องมีการประสานงานในแต่ละงานเพื่อให้มีการกำหนดนโยบายขององค์การ การกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน และการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผล ล้วนต้องอาศัยการประสานงานทั้งสิ้น หากการติดต่อประสานงานล้มเหลว คือผู้ส่งสารกับผู้รับสารไม่เข้าใจถูกต้องกันแล้ว งานย่อมไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑๑. การสร้างบรรยากาศในองค์การให้เอื้อต่อการทำงาน องค์การทั่วไปมักจะพยายามสร้างบรรยากาศในองค์การให้เอื้อต่อการทำงาน เพื่อให้องค์การดำรงอยู่ได้และสมาชิกมีความสุข ซึ่งสามารถกระทำได้โดยปรับคนให้เข้ากับงานหรือปรับงานให้เหมาะสมกับเวลาและความจำเป็นของคน^{๑๔}

นักวิชาการต่างชาติ ได้เสนอแบบจำลองกระบวนการของประสิทธิผล (A process model of effectiveness) ซึ่งเน้นกระบวนการสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลธรรมาธิการเปลี่ยนแปลงองค์การและสภาพแวดล้อม รวมทั้งบทบาทสำคัญของการบริหารที่จะต้องสร้างความเข้าใจและตระหนักความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ขององค์การที่นำไปสู่การยกระดับ

^{๑๔} เบญจพร แก้วมีศรี, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การ”, วารสารการศึกษาพยาบาล, (๒๕๔๑), หน้า ๒๑.

ความสำเร็จขององค์การ ซึ่งมีปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การจำแนกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ (Organizational characteristics) เช่น ขนาดขององค์การ ช่วงการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจและการรวมอำนาจ ความรู้ความชำนาญเฉพาะ เป็นต้น

๒. ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม (Environmental characteristics) เช่น ความซับซ้อนขององค์การ ความมั่นคงขององค์การ บรรยากาศในองค์การ เป็นต้น

๓. ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์การ (Employee characteristics) เช่น ความผูกพันต่อองค์การ การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ เป็นต้น

๔. ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและปฏิบัติงาน (Managerial policy & practices) เช่น กระบวนการติดต่อสื่อสาร การจัดหาและการใช้ทรัพยากร ภาวะเป็นผู้นำ เป็นต้น^{๑๕}

อีกท่านเสนอว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลองค์การในระยะสั้นๆ คือ

๑. ความสามารถในการผลิตผลผลิต (Output) ตามที่ตลาดต้องการ เช่น จบการศึกษา ความสามารถในการให้บริการแก่ผู้ป่วย

๒. ประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อวัตถุดิบเข้าวัดเป็นราคาต่อหน่วย

๓. ความพึงพอใจ (Satisfaction) โดยวัดจากทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน การย้ายงาน การขาดงาน ความเฉื่อยชา และข้อข้องใจ^{๑๖}

ภิกษุผู้ทรงความรู้ท่านนี้ ได้ศึกษาทฤษฎีของโรบบิ้น (Robbins) ว่าประสิทธิผลขององค์การ มีความซับซ้อนด้านมโนทัศน์สามารถนิยามว่า เป็นระดับที่องค์การบรรลุผลในเป้าหมายระยะสั้น (ดูที่ผลผลิต) และการบรรลุผลในเป้าหมายระยะยาว (ดูที่กระบวนการ) ระดับการเลือกสะท้อนต่อผู้มีส่วนได้ประโยชน์ เชิงยุทธศาสตร์การบรรลุประโยชน์เฉพาะตน ของนักประเมินผล และภาวะวงจรของชีวิตองค์การ ในการศึกษา และประเมินผลขององค์การอาจกระทำได้ ๕ แนวทางและมีรายละเอียดดังนี้คือ

๑. แนวทางการบรรลุเป้าหมาย (The Goal Attainment Approach) แนวทางนี้เน้นที่ผล (Ends) มากกว่าวิธีการ (Means) นิยามประสิทธิผลองค์การ คือระดับการบรรลุผลของเป้าหมายที่กำหนดไว้ฐานคติ (Assumption) ของแนวทางนี้ คือองค์การที่มีเป้าหมายแน่นอน (Ultimate Goal) มีเป้าหมายที่ไม่มากเกินไป เป็นที่เข้าใจตรงกัน และมีความคิดเห็นพ้องต้องกันด้วย การวัดความก้าวหน้าของเป้าหมายเป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ยาก สำหรับการวัดประสิทธิผลขององค์การวัดโดยยึดเป้าหมายที่เป็นจริง (Actual) ไม่ใช่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในเอกสารทางการ (Official Goal) ควรให้ความสำคัญแก่ผู้มีอิทธิพล ในการกำหนดเป้าหมายขององค์การ การวัดประสิทธิผลในองค์การ

^{๑๕} R.M. Steers, "Antecedents and outcomes of organizational commitment", *Administrative Science Quarterly*, (March 1997) : 85.

^{๑๖} Charles R. Milton, *Human Behavior in Organization : Three Laval of Behavior*, (New Jersey : Prentice-Hall, Inc. 1981), p. 481.

ในแนวนี้เหมาะสำหรับองค์การที่บริหารงานโดยยิวัตฤประสงค์เป้าหมายแน่นอน (Ultimate Goal) มีเป้าหมายไม่มากเกินไป การวัดประสิทธิผลองค์การ ในแนวนี้เหมาะสำหรับองค์การที่บริหารงานโดยยิวัตฤประสงค์

๒. แนวทางเชิงระบบ (The System Approach) แนวทางนี้เชื่อว่า การพิจารณาองค์การการพิจารณาทั้งระบบ นิยามประสิทธิผลองค์การ พิจารณาทั้งระบบนิยามประสิทธิผลองค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การ ในการแสวงหาทรัพยากร การแปรสภาพเป็นผลผลิตการดำรงรักษาเสถียรภาพ และความสมดุลของระบบย่อยภายในองค์การ การมีปฏิสัมพันธ์อย่างประสบความสำเร็จกับสิ่งแวดล้อมภายนอก แนวทางระบบเน้นวิธีการ (Means) มากกว่าผลที่ได้ (Ends) ทำให้ผู้บริหาร ตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกันในองค์การ การศึกษาตามแนวทางนี้เหมาะสำหรับองค์การที่มีเป้าหมายคลุมเครือ ไม่สามารถวัดได้ชัดเจน จึงเปลี่ยนมาใช้เกณฑ์ความสามารถในการแสวงหาปัจจัยนำเข้า (Input Criterion) แทนเกณฑ์ที่เกี่ยวกับทำให้เป้าหมายขององค์การบรรลุผล (Output Criterion) นักทฤษฎีที่ใช้แนวทางนี้ได้แก่ กิบสันและชีน (Gibson and Schien) การประเมินประสิทธิผลตามแนวคิดนี้ คือการเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์ (ความต้องการ) กับผลงานที่องค์การดำเนินได้ส่วนการประเมินประสิทธิภาพ คือการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลงานกับปัจจัยเพื่อการผลิต มุ่งศึกษาเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างผลงานกับการลงทุน ตลอดจนการศึกษาวิธิดำเนินงาน ซึ่งโดยปกติในตัวระบบจะมีเกณฑ์ การพิจารณาตัวผลงานอยู่แล้ว ได้แก่ ปริมาณ คุณภาพ ค่าใช้จ่าย เวลาและสถานที่ส่วนองค์การใด หรือระบบใดกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาใหม่เพิ่มเติมก็สามารถทำได้

๓. แนวทางกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเชิงกลยุทธ์ (The Strategic-Constituencies Approach) แนวทางนี้ได้ให้ความสำคัญแก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลต่อความอยู่รอดขององค์การ นิยามประสิทธิผลขององค์การในแนวทางนี้คือ ระดับความสามารถขององค์การ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมขององค์การ แนวทางนี้ตระหนักถึงความสำคัญของการพึ่งพาอาศัยคล้ายกับแนวทางเชิงระบบ แต่มีจุดเน้นต่างกัน คือแนวทางกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเชิงกลยุทธ์ จะพิจารณาสภาพแวดล้อมเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการอยู่รอดขององค์การ ผู้บริหารองค์การจะไม่สามารถละเลยต่อกลุ่มอำนาจที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์การ

๔. แนวทางค่านิยมที่มีการแข่งขันกัน (The competing-Value Approach) ฐานคติของแนวทางนี้ คือแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การจะมีลักษณะ เป็นอัตนัยขึ้นอยู่กับค่านิยม ความชอบและความสนใจของผู้ประเมิน จึงไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ที่ดีที่สุดได้ แนวทางนี้เมื่ออยู่รวมและจัดกลุ่มความชอบต่างๆ เข้าด้วยกันจะได้รายการของเกณฑ์วัดประสิทธิผลขององค์การที่ครอบคลุมทั้งหมด (Comprehensive Test) โดยจะมีองค์ประกอบร่วม (Common Elements)

๕. แนวทางบูรณาการ (Integrated Model) แนวทางนี้ มีความคิดที่ตั้งอยู่บนหลักการและมโนทัศน์ที่ว่า ประสิทธิผลขององค์การไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ แต่จะต้องผสมผสานกันระหว่างโครงสร้างขององค์การ โดยรวม และบุคคลที่อยู่ในองค์การซึ่งไม่ว่าจะเป็นแนวคิดใดประเมินก็ต้องพิจารณาทั้งสองส่วนดังกล่าว ควบคู่ไปด้วยบรรยากาศการทำงาน ความพึงพอใจ ความผูกพันต่อองค์การ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ ในการประเมินตามแนวคิดนี้ใช้มิติต่างๆ การประเมินประสิทธิผลขององค์การ เน้นการประเมินองค์ประกอบรวม โดยนำมโนทัศน์ของรูปแบบ

การประเมินดั้งเดิม คือการบรรจุเป้าหมายขององค์การ และรูปแบบระบบทรัพยากร ซึ่งเน้นการประเมินปัจจัยการผลิตบูรณาการเข้าด้วยกัน การประเมินตามแนวนอนนี้มีลักษณะครอบคลุมมิติต่างๆ คือ เป็นพหุเกณฑ์ (Multiple criteria) มิติด้านเวลา (Time Dimension) และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (Multiple Constiencies)^{๑๗}

จากทฤษฎีข้างต้น สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพหมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การจำแนกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้ ๑) ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ (Organizational characteristics) เช่น ขนาดขององค์การ ช่วงการบังคับบัญชา ๒) ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม (Environmental characteristics) เช่น ความมั่นคงขององค์การ บรรยากาศในองค์การ ๓) ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์การ (Employee characteristics) เช่น การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ๔) ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและปฏิบัติงาน (Managerial policy & practices) เช่น ภาวะเป็นผู้นำ เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๓ สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Price (ไพร์ส), 1972, p. 88).	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การว่ามีอยู่ ๖ ประการ คือ ๑. ผลผลิตหรือความสามารถในการผลิต ๒. ขวัญ (Morale) หมายถึง ระดับความพึงพอใจของบุคคล ๓. ความสอดคล้องของพฤติกรรมของบุคคลในองค์การกับพฤติกรรมองค์การ ๔. ระดับของความยืดหยุ่นขององค์การเพื่อสามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ๕. ความสามารถขององค์การในฐานะสถาบันและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ๖. ความมั่นคงในการยึดถือองค์การ (Stability)
เบญจพร แก้วมีศรี, (๒๕๔๑ หน้า ๒๑).	ความสำเร็จขององค์การซึ่งประกอบด้วย ๑. บุคลิกภาพของผู้บริหารและสมาชิกใน ๒. การจูงใจของผู้บริหารและสมาชิก การจูงใจ ๓. อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกในองค์การ ๔. การติดต่อสื่อสาร ในการบริหารงาน

^{๑๗} พระจิตติรัฐ ฐิตเปโม (รินสาร), “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปงทอง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๙-๓๑.

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	จำเป็นต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ๕. การจัดความขัดแย้ง การขัดแย้งระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือหน่วยงาน ๖. การสร้างทีมงาน กล่าวว่าการสร้างทีมงาน ๗. การจัดคนให้เข้ากับงาน การจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล ๘. การให้ความรู้ด้านวิทยาการและเทคโนโลยีแก่บุคลากรในองค์กร ๙. การกระตุ้นให้บุคลากรใช้ความสามารถสูงสุดในการทำงาน ๑๐. การประสานงานให้เกิดความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน ๑๑. การสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้อต่อการทำงาน
Steers (เสตียร์), (March 1997 : 85).	ปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การจำแนกเป็น ๔ ด้านดังนี้ ๑.ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ ๒.ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ๓.ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์การ ๔.ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและปฏิบัติงาน
Milton (มิลตัน), (1981, p. 481).	ประเมินประสิทธิผลองค์การในระยะสั้นๆ คือ ๑. ความสามารถในการผลิตผลผลิต (Output) ตามที่ตลาดต้องการ ๒. ประสิทธิภาพ (Efficiency) ๓. ความพึงพอใจ (Satisfaction)
พระจิตร์รัฐ ฐิตเปโม (รินสาร), (๒๕๕๕, หน้า ๙-๓๑).	องค์การอาจกระทำได้ ๕ แนวทางและมีรายละเอียดดังนี้คือ ๑. แนวทางการบรรลุเป้าหมาย ๒.แนวทางเชิงระบบ ๓. แนวทางกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเชิงกลยุทธ์ ๔. แนวทางค่านิยมที่มีการแข่งขัน ๕. แนวทางบูรณาการ

๒.๑.๔ หลักอิทธิบาทในการเพิ่มประสิทธิผล

ในความหมายทางพระพุทธศาสนานั้น นักปราชญ์ท่าน ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของอิทธิบาทที่เป็นแก่นแท้ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จไว้ ๔ ประการ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา พึงยกตัวอย่างองค์ประกอบของอิทธิบาท ๔ ไว้ดังนี้

ท่านแรกกล่าวว่า ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้นอยากทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จอยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุจุดหมายง่ายๆ ว่า รักงานและรักจุดหมายของงานพูดให้ลึกลงไปทางธรรมว่าความรักความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้นๆ ของงานนั้นอยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ตั้งมานั้นเมื่อเห็นสิ่งนั้นหรืองานนั้นกำลังเดินหน้าไปสู่จุดหมายก็เกิดปิติเป็นความเอิบอิ่มใจครั้นสิ่งหรืองานที่ทำนั้นบรรลุจุดหมายก็รับโสมนัสเป็นความชื่นใจที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่งโล่งผ่องใสเบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขต

๑. ถ้าสามารถปลุกเร้า ฉันทะ ให้เกิดอย่างแรงกล้า เกิดความรักในคุณค่าความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดหมายนั้นอย่างเต็มที่แล้ว คนก็จะทุ่มเทชีวิตและจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้น เมื่อรักแท้ก็มอบใจให้อาจถึงขนาดยอมสละชีวิตเพื่อสิ่งนั้นได้ เมื่อมีฉันทะนำแล้วก็ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุดให้สำเร็จผลอย่างดีที่สุดของสิ่งนั้นของงานนั้นไม่หวั่นพะวงกับสิ่งล่อเร้าหรือผลตอบแทนทั้งหลาย จิตใจก็มุ่งมั่นแน่วแน่นคงในการดำเนินสู่จุดหมายเดินเรียบสม่ำเสมอไม่ซำไม่สายฉันทสมาธิ จึงเกิดขึ้นโดยนัยนี้และพร้อมกับปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์ก็ย่อมเกิดควบคู่มาด้วย

๒. วิริยะ แปลว่า ความอาจหาญ แกล้วกล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัว ต่ออุปสรรคและความยากลำบากเมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึงถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะลู่ถึงได้ยากนักก็มีอุปสรรคมากหรืออาจใช้เวลาเท่านั้นปีเท่านั้นเดือนเขาก็ไม่ท้อถอยกลับเห็นเป็นสิ่งท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จคนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหนุนเวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตามจิตใจจะแน่วแน่นคงพุ่งตรงต่อจุดหมายสมาธิก็เกิดขึ้นได้เรียกว่าเป็นวิริยสมาธิพร้อมทั้งมีปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไปด้วยกัน

๓. จิตตะ แปลว่า ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพันจดจ่อเฝ้าคิดเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้นไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหนถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรืองานอย่างใดอย่างหนึ่งคนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่นๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่นๆ ไม่สนใจแต่ถ้าพูดเรื่องงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันทีบางที่จัดทำเรื่องนั้นงานนั้นขลุกขจวนอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืนไม่เอาใจใส่ร่างกายการแต่งเนื้อแต่งตัว อะไรเกิดขึ้นก็ไม่สนใจเรื่องอื่นเกิดขึ้นใกล้ๆ บางทีก็ไม่รู้ทำงานลืมวันลืมคืน ลืมกินลืมนอนความมีใจฝักใฝ่ เช่นนี้ ย่อมนำไปสู่สมาธิเกิดขึ้นจิตจะแน่วแน่นแนบสนิทในกิจที่ทำมีกำลังมากเฉพาะสำหรับกิจนั้นเรียกว่าเป็นจิตตสมาธิพร้อมกันนั้นก็เกิดปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์ร่วมสนับสนุนไปด้วย

๔. วิมังสา แปลว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อย่อหย่อนเกินเลย บกพร่องหรือขัดข้อง เป็นต้น ในกิจที่ทำรู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงข้อนี้เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาธิ ซึ่งจะเห็นได้ไม่ยากคนมีวิมังสาเป็นพวกชอบคิดค้นหาเหตุผลตรวจสอบทดลอง เมื่อทำอะไรก็คิดพิจารณาทดสอบไป เช่น คิดว่าผลนี้เกิดจากสาเหตุอะไรทำไมจึงเป็นอย่างนี้ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบเหล่านี้

เท่านั้น ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้วไม่เกิดผลอย่างที่คาดหมายเป็นเพราะอะไรจะแก้ไขที่จุดไหน ฯลฯ เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่แล่นดังไปกับเรื่องที่พิจารณาไม่ฟุ้งซ่านไม่วอกแวกและมีกำลังเรียกว่า วิมังสาสมาธิซึ่งจะมีปธาน^{๑๘}

ในพระสูตรตันตปิฎก อธิบายไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุโมคคัลลานะมีฤทธิ์มาก อย่างนี้มีอานุภาพมากอย่างนี้ เพราะได้เจริญได้กระทำให้มากซึ่งอิทธิบาท ๔ อิทธิบาท ๔ เป็นไหน ภิกษุโมคคัลลานะย่อมเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขารดังนี้ว่า ฉันทะของเราจักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไป ไม่หดหู่ในภายใน ไม่ฟุ้งซ่านไป ในภายนอก และเธอมีความสำคัญในเบื้องหลังและเบื้องหน้าอยู่ว่า เบื้องหน้าฉันทใด เบื้องหลังก็ฉันทนั้น เบื้องหลังฉันทใด เบื้องหน้าก็ฉันทนั้น เบื้องกลางฉันทใด เบื้องบนก็ฉันทนั้น เบื้องบนฉันทใด เบื้องล่างก็ฉันทนั้น กลางวันก็ฉันทนั้น เธอมีใจเปิดเผย ไม่มีอะไรหุ้มห่อบรมจิตใจให้สว่าง อยู่มีอานุภาพมากอย่างนี้ เพราะได้เจริญ ได้กระทำให้มากซึ่งอิทธิบาท ๔ เหล่านี้แล.”^{๑๙}

สยุตตนิคาย มหาวารวรรค อธิบายไว้ว่า คังคาเปยยาลแห่งอิทธิบาทสังยุตที่ ๔ ว่าด้วยผลแห่งอิทธิบาท ๔ “ภิกษุทั้งหลาย แม่น้ำคงคาไหลไปสู่ทิศปราจีน บ่าไปสู่ทิศปราจีน หลากไปสู่ทิศปราจีน แม่น้ำใด ภิกษุก็ฉันทนั้นเหมือนกัน เมื่อเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ ทำอิทธิบาท ๔ ประการ ให้มากย่อมโน้มไปสู่นิพพานโน้นไปสู่นิพพานอื่นไปสู่นิพพาน” “รูปราคะ ๑. อรูปราคะ ๑. มานะ ๑. อุทธัจจะ ๑. อวิชชา ๑. อุทธัมภาคิยะสังโยชน์ ๕ ประการนี้ ภิกษุทั้งหลายเธอทั้งหลายพึงเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ เพื่อรู้อย่าง เพื่อกำหนดรู้ เพื่อความสิ้นไปเพื่อละอุทธัมภาคิยะสังโยชน์ ๕ ประการนี้”^{๒๐}

ในพระอภิธรรมปิฎกอธิบายว่า “อิทธิบาท ๔” คือ ภิกษุในศาสนานี้ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังขาร เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร คำว่า อิทธิ ได้แก่ ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี การสำเร็จ การสำเร็จด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้แจ้ง ความเข้าถึง ซึ่งธรรมเหล่านั้นคำว่า อิทธิบาท ได้แก่ เวทนาขันธ สัญญาขันธ สังขารขันธวิญญานขันธ ของบุคคลผู้บรรลุธรรมเหล่านั้น คำว่า เจริญ อิทธิบาท ได้แก่ ย่อมเสพ เจริญ ทำให้มาก ซึ่งธรรมเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเรียกว่า เจริญอิทธิบาท^{๒๑}

ในอภิธรรมปิฎก วิภังค์ อธิบายไว้ว่า “ติกมาติกาปจฉา ทกมาติกาปจฉา บรรดาอิทธิบาท ๔ อิทธิบาทเท่าไรเป็นกุศล เท่าไรเป็นอกุศล เท่าไรเป็นอภัยากฤต ฯลฯ ติกะมาติกาวิชันนา อิทธิบาท ๔ เป็นกุศลอย่างเดียว”^{๒๒}

^{๑๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๘๔๒ – ๘๔๔.

^{๑๙} ส.ม.ท. (ไทย) ๑๙/๑๒๔๒/๒๙๘.

^{๒๐} ส.ม.ท. (ไทย) ๑๙/๑๒๔๙/๓๐๖-๓๐๙.

^{๒๑} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๔/๕๐๕,๕๐๘/๒๙๔-๒๙๙.

^{๒๒} อภิ.วิ. (ไทย) ๓๔/๕๓๖/๓๕๕.

ภิกษุผู้ทรงความรู้ท่านนี้ ได้กล่าวถึงความหมายของอิทธิบาท ๔ ไว้ดังนี้ อิทธิบาท ๔ คือ บทของพระธรรมเช่นว่าจะมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ที่เรียกว่าอิทธิบาทนี้ต้องมีและมีได้โดยไม่รู้สึกตัวคนที่มีการทำงานย่อมทำงานด้วยความพอใจความขยันขันแข็งความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอ นี้เรียกว่าเขามีอิทธิบาททั้งสี่ประการนั้นอยู่โดยไม่รู้ตัว^{๒๓}

พระคุณท่านรูปนี้ ได้กล่าวถึงความหมายของหลักอิทธิบาท ๔ ไว้ดังนี้อิทธิบาท ๔ คือ ใช้คุณธรรมนำทางสู่ความสำเร็จที่ตนประสงค์ต้องมีความพึงพอใจมีความเพียรมีสมาธิจึงทำให้เกิดปัญญาและหัวใจของการบริหารเชิงพุทธที่สำคัญที่สุดคือ พรหมวิหาร ๔ ต้องมีทั้งเมตตา กรุณา ให้ความช่วยเหลือสั่งสอนผู้น้อยให้เรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเองมีมุทิตา ปลอຍให้เขาเติบโตได้ไม่เข้าการแทรกแซงและอุเบกขา รู้จักความพอดีปล่อยวางฝึกจิตให้พอเพียงในสิ่งที่มีที่เป็นนี้คือหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตและบริหารงานได้อย่างที่ประเสริฐและบริสุทธิ์^{๒๔}

ท่านนี้ก็กล่าวไว้น่าคิดว่าอิทธิบาท ๔ คือ คุณธรรมที่จะนำผู้ประพฤติปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนประสงค์ซึ่งต้องไม่เหลือวิสัยคือสิ่งที่ตนประสงค์นั้นต้องอยู่ในวิสัยที่อาจใช้ความเพียรพยายามทำให้เกิดขึ้นได้มิใช่เป็นความเพ้อฝันที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จคุณธรรมกลุ่มนี้เรียกว่าอิทธิบาท ๔^{๒๕}

อีกท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงความหมายของอิทธิบาท ๔ ไว้ดังนี้อิทธิบาท ๔ คือ ข้อธรรมที่เป็นบันไดแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติกิจทุกอย่างประกอบไปด้วย ฉันทะ ความพอใจในเรื่องที่เราจะทำ วิริยะ ความเพียรไม่ทอดยในการประกอบกิจนั้นๆ จิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดธุระในเรื่องนั้นๆ วิมังสา จะต้องทำงานนั้นต่อไปบันไดสู่ความสำเร็จสี่ประการที่กล่าวนี้ข้อสุดท้ายสำคัญสุด^{๒๖}

จากหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล สรุปได้ ๔ ประการดังนี้ ๑) ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้นอยากทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จอยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุพุท้ง่ายๆ ว่ารักงานและรักจุดหมายของงานพูดให้ลึกลงไปในทางธรรมว่าความรักความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยม ๒) วิริยะ แปลว่า ความอดทน อดกลั้น บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบากเมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึงถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะลุล่วงได้ยากนักมีอุปสรรคมากหรืออาจใช้เวลาเท่านั้นปีเท่านั้นเดือนเขาก็ไม่ทอดยกลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จคนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหนุน ๓) จิตตะ แปลว่า ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพันจดจ่อเฝ้าคิดเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้นไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหนถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรืองานอย่างใดอย่างหนึ่งคนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่อง

^{๒๓} พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), *การงานที่เป็นสุข*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๐.

^{๒๔} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต), “ธรรมในใจของนักบริหารไฮโซ”, *หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*, (ฉบับวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑).

^{๒๕} พระเทพดิลก (ระแบบ วิฑูรยาโณ), *อธิบายหลักธรรมตามหมวดจากนวโกวาท*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๖.

^{๒๖} พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ), *งานคือชีวิตชีวิตคืองานบันดาลสุข*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบันลือธรรม ,ม.ป.ป.), หน้า ๖๐.

อื่นๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่นๆไม่สนใจแต่ถ้าพูดเรื่องงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที ๔) วิมังสา แปลว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องหรือขัดข้องเป็นต้นในกิจที่ทำรู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงข้อนี้เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาธิซึ่งจะเห็นได้ไม่ยากคนมีวิมังสาเป็นพวกชอบคิดค้นหาเหตุผลชอบสอบสวนทดลองเมื่อทำอะไรก็คิดพิจารณาทดสอบไปเช่นคิดว่าผลนี้เกิดจากสาเหตุอะไรทำไมจึงเป็นอย่างนี้

ตารางที่ ๒.๔ สรุปหลักธรรมเกี่ยวกับประสิทธิผล

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	หลักธรรมเกี่ยวกับประสิทธิผล
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๔๒, หน้า ๘๔๒ - ๘๔๔).	องค์ประกอบของอิทธิบาท ๔ ไว้ดังนี้ ๑. ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำ ๒. วิริยะ แปลว่า ความอาจหาญ แก่ล้าวก้า บาก บั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรค ๓. จิตตะ แปลว่า ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ๔. วิมังสา แปลว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจตรา
ส.มทา.(ไทย), ๑๙/๑๒๔๒/๒๙๘.	เรามีใจเปิดเผย ไม่มีอะไรหุ้มห่ออบรมจิตใจให้สว่างอยู่ มีอานุภาพมากอย่างนี้ เพราะได้เจริญได้กระทำให้มากซึ่งอิทธิบาท ๔
ส.มทา (ไทย), ๑๙/๑๒๔๙/๓๐๖-๓๐๙.	ภิกษุทั้งหลายเธอทั้งหลายพึงเจริญอิทธิบาท ๔ ประการ เพื่อรู้อย่าง เพื่อกำหนดรู้ เพื่อความสิ้นไปเพื่อละอุทธัมภาคิยสังโยชน์
อภ.วิ. (ไทย), ๓๔/๕๐๕,๕๐๘/๒๙๔-๒๙๙.	คำว่า อิทธิ ได้แก่ ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี ความสำเร็จ การสำเร็จด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้แจ้ง ความเข้าถึง ซึ่งธรรมเหล่านั้นด้วยเหตุ นั้น จึงเรียกว่า เจริญอิทธิบาท
อภ.วิ. (ไทย), ๓๔/๕๓๖/๓๕๕.	บรรดาอิทธิบาท ๔ อิทธิบาทเท่าไรเป็นกุศล เท่าไรเป็นอกุศล เท่าไรเป็นอภัยกฤต ฯลฯ ติกะมาติกา วิสัชนา อิทธิบาท ๔ เป็นกุศลอย่างเดียว
พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), (๒๕๔๙, หน้า ๓๐).	อิทธิบาท ๔ คือ บทของพระธรรมเช่นว่า จะมี ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ที่เรียกว่าอิทธิบาทนี้ ต้องมีและมีได้โดยไม่รู้สีกตัวคนที่มีการทำงานย่อมทำงานด้วยความพอใจความขยันขันแข็งความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอนี้เรียกว่าเรามีอิทธิบาท

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	หลักธรรมเกี่ยวกับประสิทธิผล
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๕๑).	พรหมวิหาร ๔ ต้องมีทั้งเมตตา กรุณา ให้ความช่วยเหลือสั่งสอนผู้น้อยให้เรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเองมีมุทิตา ปลอຍให้เขาเติบโตได้ไม่เข้าการแทรกแซงและอุเบกขา รู้จักความพอดีปล่อยวาง ผูกจิตให้พอเพียงในสิ่งที่มีที่เป็นนี้คือหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตและบริหารงานได้อย่างที่ประเสริฐและบริสุทธิ์
พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตณาโณ), (๒๕๔๘, หน้า ๑๖๖).	อิทธิบาท ๔ คือ คุณธรรมที่จะนำผู้ประพฤติปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนประสงค์ซึ่งต้องไม่เหลือวิสัยคือสิ่งที่ตนประสงค์นั้นต้องอยู่ในวิสัยที่อาจใช้ความเพียรพยายามทำให้เกิดขึ้นได้มิใช่เป็นความเพ้อฝันที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ คุณธรรมกลุ่มนี้เรียกว่าอิทธิบาท ๔
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ), (หน้า ๖๐).	อิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ ความพอใจในสิ่งที่เราจะทำ วิริยะ ความเพียรไม่ทอดถอยในการประกอบกิจนั้นๆ จิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดธุระในเรื่องนั้นๆ วิมังสา จะต้องทำงานนั้นต่อไปจนได้สู่ความสำเร็จ สัมปะการที่กล่าวนี้ข้อสุดท้ายสำคัญสุด

๒.๒ นโยบายและยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติด

จากการศึกษา เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติดของรัฐบาล มีความสำคัญต่อการพัฒนาในทุกหน่วยงานและทุกองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม มีดังนี้

๒.๒.๑ นโยบายรัฐบาล

ซึ่งรัฐบาลภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๓-๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยในด้านของยาเสพติดได้มีการบรรจุไว้ในนโยบายของรัฐบาลนี้ ดังนี้

๑. นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

กำหนดให้การแก้ไข และป้องกันปัญหาหายาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤติมิชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคมพร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการ

แสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพร่วมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยง และประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด

๒. เร่งนำสันติสุข และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควบคู่ไปกับการขจัดความยากจน ยาเสพติด และอิทธิพลอำนาจมืด โดยน้อมนำกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักปฏิบัติในแนวทางสันติวิธี โดยเน้นความส่งเสริมความร่วมมือในทุกภาคส่วนกับประชาชนในพื้นที่อำนาจความยุติธรรมอย่างทั่วถึง เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและความเสมอภาคพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เคารพอัตลักษณ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญทั้งนี้จะมีการบูรณาการ การบริหารจัดการทุกภาคส่วนให้มีเอกภาพทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติรวมทั้งปรับปรุงพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องทันสมัยกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบอย่างเป็นธรรม

๓. นโยบายที่จะดำเนินการภายในช่วงระยะ ๔ ปีของรัฐบาล

นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ

๑. พัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศส่งเสริมให้กองทัพพัฒนาความสัมพันธ์ทางทหารกับมิตรประเทศ และมีความพร้อมในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ พัฒนาความสัมพันธ์ของหน่วยงาน ด้านความมั่นคงและกองทัพกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งจะแก้ไขปัญหาต่างๆ กับประเทศเพื่อนบ้านบนพื้นฐานของการสร้างบรรยากาศไว้วางใจทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ดำเนินการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตามหลักฐานของกฎหมายและสนธิสัญญาที่มีอยู่เพื่อมิให้เป็นเงื่อนไขของความขัดแย้งรวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อระงับยับยั้ง และปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติดให้หมดไป

๒. เร่งดำเนินแก้ไขปัญหายาเสพติด องค์กรอาชญากรรมด้านการค้ายาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และบุคคลที่ไม่มีสถานะชัดเจนโดยการปรับปรุงระบบป้องกันและบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเข้มงวดดูแลให้ดีความเป็นธรรมและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคง และความสงบสุขภายในประเทศ ควบคู่ไปกับการจัดการแก้ไขปัญหาสถานะ และสิทธิของบุคคลภายใต้ความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติกับการดูแลสิทธิขั้นพื้นฐาน

๔. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนมีการส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และพลานามัยที่ดี สร้างนิสัยความมีน้ำใจนักกีฬา และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการมกมั่วสุมกับอบายมุขและยาเสพติด^{๒๗}

^{๒๗} ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.), “แผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล”, สำนักนายกรัฐมนตรียุทธศาสตร์, ๒๕๕๔.

๒.๒.๑.๑ ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด

รัฐบาลถือว่าปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและน้อมนำพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงโดยใช้ ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลักกำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการคือ ๗ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เร่ง เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

๗ แผน ประกอบด้วย

แผนที่ ๑ การสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด เป็นแผนที่ทำให้หมู่บ้าน /ชุมชนทั่วประเทศประมาณ ๘๕,๐๐๐ แห่งมีการรวมตัวเป็นพลังแผ่นดินและใช้พลังที่รวมตัวนี้ดำเนินการป้องกันเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนรวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรหน่วยงานโรงเรียนสถานประกอบการภาคเอกชนทุกแห่งได้รวมกันเป็นพลังแผ่นดินทั่วประเทศรัฐบาลหยิบยกแผนนี้เป็นแผนแรกเพื่อต้องการสื่อให้สาธารณชนทั้งประเทศได้ระลึกว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน

แผนที่ ๒ การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) เป็นแผนที่ลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทยประมาณการว่าจำนวนผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทยในขณะนี้กว่า ๑.๒ ล้านคนตั้งเป้าหมายไว้ว่าในปีแรกจะดำเนินการให้ได้ถึง ๔๐๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศโดยจะดำเนินการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษาในทุกะบบทั้งระบบสมัครใจระบบบังคับบำบัดระบบต้องโทษจะขยายสถานบำบัดให้เพียงพอและจะให้องค์กรภาคเอกชนภาคชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันบำบัดรักษารวมทั้งจะดำเนินการต่อผู้เสพให้ครบวงจรทั้งการติดตามช่วยเหลือฟื้นฟูดูแลผู้เสพในด้านอาชีพการงานสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติไม่กลับไปมีพฤติกรรมซ้ำอีก

แผนที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand) เป็นแผนที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับประชาชนเยาวชนชนทั่วไปเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหายาเสพติดให้กับประชาชนทั้งประเทศซึ่งจะเป็นการตัดการเพิ่มขึ้นของผู้เสพรายใหม่ โดยจะให้ความสำคัญในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทุกแห่งรวมทั้งจัดปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อปัญหายาเสพติดให้หมดไปจะสร้างคุณภาพชีวิตทัศนคติให้กับเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

แผนที่ ๔ การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย (Supply) เป็นแผนที่ลดผู้ผลิตผู้ค้าผู้เลื่อยยาเสพติดในทุกะดับเพื่อตัดวงจรที่จะนำยาเสพติดมาขายนคราผู้เสพรัฐบาลจะเน้นย้ำให้ใช้หลักการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัดใช้มาตรการทางด้านทรัพย์สินการสืบสวนขยายผลเป็นแนวทางปฏิบัติหลักจะมุ่งลดความเดือดร้อนของประชาชนต่อปัญหาการค้ายาเสพติดในชุมชนจะพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามยาเสพติดรวมทั้งจะลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

แผนที่ ๕ ความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นแผนที่ จะแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อร่วมกันปราบปรามการผลิตและค้ายาเสพติด มิให้ปัญหาเสพติดเป็นภัยของแต่ละประเทศ โดยจะเร่งรัดในด้านความร่วมมือในทุกด้านทั้งในด้าน การข่าวการปราบปรามการปฏิบัติการร่วมรวมทั้งใช้นโยบายเชิงรุก การพัฒนาพื้นที่ชายแดนตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อให้ชายแดนมีความเป็นอยู่ อย่างสันติ

แผนที่ ๖ การสกัดกั้นยาเสพติด เป็นแผนที่จะดำเนินการมาตรการต่างๆ เพื่อสกัดกั้น ยาเสพติดตามแนวชายแดนทุกด้านมิให้มีการลักลอบนำยาเสพติดสู่ประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อสร้างแนวสกัดกั้นที่มีประสิทธิภาพ โดยจะเสริมความ มั่นคงตามแนวชายแดน เพิ่มการลาดตระเวนการตั้งจุดตรวจจุดสกัดตามเส้นทางชายแดน การสร้าง หมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งตามแนวชายแดน เป็นหมู่บ้านสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนจัดระเบียบหมู่บ้าน ตามแนวชายแดนรวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพจุดตรวจจุดสกัดกั้นตามเส้นทางตอนในทั่วประเทศให้เป็น ตาข่ายการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดทั่วประเทศ

แผนที่ ๗ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ เป็นแผนที่ระดมสรรพกำลังทั้งประเทศ เข้าแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการจัดองค์กรกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกระดับจะบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านโครงสร้างกลไกการบริหารงบประมาณ การพัฒนากำลังคนการสร้าง ขวัญกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดดีเด่น ฯลฯ รวมทั้งจะจัดการบูรณาการการแก้ไข ปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ มอบหมายบุคคลรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพชัดเจน

๔ ปรับ เป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ ๔ อย่างเพื่อทำให้การ เอาชนะยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปรับที่ ๑ ปรับปรุงข้อมูลการข่าวให้ถูกต้องทันสมัย ซึ่งเป็นสิ่งชี้้นำการแก้ไขปัญหา ข้อมูลสำคัญที่จะปรับปรุงคือ ข้อมูลผู้ค้า ข้อมูลผู้เสพ ข้อมูลกลุ่มเสี่ยง ข้อมูลพื้นที่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ข้อมูลการดำเนินงานโดยจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นส่วนจัดการข้อมูล ให้เชื่อมโยงกัน จัดตั้งห้อง War Room ในทุกระดับทั้งในส่วนกลางและ จังหวัดมีการแสดงผลในระบบแผนที่ ภูมิศาสตร์ /GIS ตามหลักการจัดระบบจัดการข้อมูลสมัยใหม่

ปรับที่ ๒ ปรับบทบาทพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกาศเรื่องยาเสพติดเป็น วาระแห่งชาติต้องการแสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการปฏิบัติ ปกติจะต้องมีการมอบหมายปรับกำลังปรับบทบาทเจ้าหน้าที่ ให้พร้อมทุ่มเทอย่างเต็มที่ โดยจะมีการ มอบหมายหน้าที่ หลัก - รองของการเป็นเจ้าภาพมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการในทุกระดับ มีเจ้าหน้าที่ หน่วยต่างๆ มาปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีการคัดเลือกคัดสรรเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพมาปฏิบัติงาน เพื่อให้ เกิดการรวมศูนย์บูรณาการกำลังการปฏิบัติงานที่สำคัญ การควบคุมพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ แสวงประโยชน์ต่อยาเสพติดทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งจะมีการลงโทษอย่างเด็ดขาดทำให้ประชาชน ไว้วางใจและเชื่อมั่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปรับที่ ๓ ปรับกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และภาคส่วนต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินงานจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดฯ ที่นำผู้เสพเข้าระบบบังคับบำบัดจะต้องปรับแก้ให้คล่องตัว ลดขั้นตอนพระราชบัญญัติมาตรการฯ ที่ใช้ในการยึดอายัดทรัพย์สินจะต้องปรับปรุงในด้านระเบียบระยะเวลา เพื่อให้เป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่มากยิ่งขึ้นรวมทั้งจะพิจารณาเพิ่มบทบาทอำนาจให้ กับชุมชนในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยถูกต้อง

ปรับที่ ๔ ปรับทัศนคติของสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ประชาชนทั้งประเทศรู้ว่ายาเสพติดไม่ใช่เรื่องของฝ่ายรัฐแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของประชาชนทั้งประเทศที่ต้องร่วมกันเป็นเจ้าของปัญหาร่วมแก้ไขสังคม มีการปรับทัศนคติต่อผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ยุติพฤติกรรมแล้ว ด้วยการให้อภัยให้การยอมรับเปิดโอกาสให้ปรับปรุงตัวมีอาชีพการงานรองรับในหน่วยงานต่างๆ สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติ

๓ หลัก ได้แก่ยึด ๓ หลักในการแก้ปัญหาประกอบด้วย

หลักที่ ๑ หลักการแก้ไขปัญหายาโดยใช้หลักเมตตาความรักในเพื่อนมนุษย์ อยากเห็นคนผิดกลับตัวเป็นคนดี คืนความรักให้ครอบครัวคืนสุขให้ชุมชน โดยจะใช้มาตรการทางชุมชน มาตรการทางสังคมมาตรการประชากร เพื่อให้เป็นกระแสของคนที่หลากหลายทำให้เกิดผลต่อผู้กระทำผิดยาเสพติดคิดละเลิกด้วยกระบวนการทางสังคม เว้นแต่ผู้ไม่ยินยอมก็จะดำเนินการอย่างจริงจังดังนั้นแผนงานทั้ง ๗ แผนจึงมีหลักนี้แทรกอยู่

หลักที่ ๒ ยึดหลักนิติธรรมใช้การบำบัดป้องกันควบคุม การปราบปราม เป็นการใช้กระบวนการทางกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจังตามหลักนิติธรรมและโดยที่ต้องการลด demand ผู้เสพให้มากที่สุดการจะลดผู้เสพจะต้องดำเนินการในด้าน supply และด้านป้องกันควบคุมไปด้วยเพื่อตัดวงจรการค้าและป้องกันผู้เสพรายใหม่จึงสามารถลดปัญหาได้อย่างแท้จริงซึ่งก็คือการบูรณาการมาตรการต่างๆบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม

หลักที่ ๓ หลักแก้ปัญหาโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้งหรือ Area Approach โดยยึดจังหวัดอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เป็นตัวตั้งของการแก้ปัญหาให้พื้นที่เป็นเจ้าของปัญหา สร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่ทั้งในด้านบทบาทอำนาจการระดมสรรพกำลัง การงบประมาณการบริหารจัดการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ เป็นเจ้าภาพและรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหามี ๕ หน่วยหลักสำคัญ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้บังคับการตำรวจจังหวัด สาธารณสุขจังหวัดฝ่ายศึกษาธิการจังหวัด หน่วยงานด้านทหารเป็นต้น

๖ เร่ง ได้แก่การกำหนดการปฏิบัติที่เร่งด่วน ๖ เรื่องที่จะต้องเร่งดำเนินการได้แก่

เร่งที่ ๑ เร่งดำเนินการในด้านข้อมูลปัญหา ให้ทุกหน่วยหาข้อมูลปัญหายาเสพติดที่เป็นจริง ในระดับพื้นที่ในทุกจังหวัดโดยจะใช้วิธีการที่รอบคอบชัดเจน ใช้งานการข่าวขยายผลจากผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากประชาคมชุมชน ฯลฯ และให้ตรวจสอบต่างๆ อย่างถูกต้องและใช้ข้อมูลนี้มาจัดทำแผนแก้ไขปัญหารวมทั้งเร่งจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทุกระดับ

เรื่องที่ ๒ เร่งลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากหมู่บ้าน /ชุมชน โดยจะเร่งจัดทำแผนบำบัดรักษา ลดจำนวนผู้เสียชีวิตในพื้นที่ โดยเร็วยึดคุณภาพและจะดำเนินการให้ครบวงจร ทั้งการติดตามช่วยเหลือฟื้นฟูการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างยั่งยืน

เรื่องที่ ๓ เร่งแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศและการสกัดกั้นยาเสพติด โดยจะเร่งประสานงานขยายความร่วมมือ กับประเทศที่มีผลกระทบต่อปัญหาเสพติดกับประเทศไทยมากที่สุดขยายความร่วมมือในระดับปฏิบัติให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นตามแนวชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเป้าหมายเร่งด่วนอันดับแรกเพื่อลดปริมาณนำเข้ายาเสพติดจากนอกประเทศให้เหลือน้อยที่สุด พร้อมกันนี้จะเร่งการจัดตั้งจุดตรวจเส้นทางตอนในให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เรื่องที่ ๔ เร่งปราบปรามผู้ค้าลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ค้าที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน สังคม ที่ประชาชนร้องเรียนตามช่องทางต่างๆ และจะมีการแจ้งผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบรวมทั้งจะเร่งขยายผลการดำเนินงานในด้านยึดทรัพย์ผู้ค้ายาเสพติดตามหลักนิติธรรมให้เพิ่มมากขึ้น

เรื่องที่ ๕ เร่งแก้ไขปัญหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา ที่เป็ความห่วงใยของพ่อแม่ผู้ปกครองทั่วประเทศ จะเร่งให้ทุกจังหวัดเข้มงวดกวดขันพื้นที่มีปัจจัยเสี่ยง ที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับชุมชนและสังคมที่สำคัญ ได้แก่ สถานบันเทิงแหล่งมั่วสุมของเยาวชน การรวมกลุ่มมั่วสุมตามท้องถนน การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและมีผลต่อประชาชน ผู้บริสุทธิ์ นอกจากนี้จะเร่งสร้างระบบป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด ในสถานศึกษาในทุกจังหวัดเพื่อสร้างความสบายใจให้กับผู้ปกครอง

เรื่องที่ ๖ เร่งสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยน้อมนำพระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ในเรื่องโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์พระราชทานในการสร้างหมู่บ้าน /ชุมชน ให้มีความเข้มแข็งมีการรวมกลุ่มเฝ้าระวังยาเสพติด มีการพึ่งตัวเองพึ่งพากันเองแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยใช้ทุนทางสังคมของตนและต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ด้วยเศรษฐกิจพอเพียง^{๒๔}

๒.๒.๑.๒ สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

สถานการณ์ปัญหาเสพติดในประเทศไทย หลังจากรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติดตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และดำเนินยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยกำหนด Roadmap การต่อสู้กับยาเสพติดและปฏิบัติการกวาดล้างยาเสพติดมาเป็นระยะ ทำให้สถานการณ์ปัญหาเสพติดลดความรุนแรงลงจนไม่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนโดยทั่วไปมาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดหวนกลับมาเป็นปัญหาสำคัญและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมีความรุนแรงมากขึ้นใกล้เคียงกับระดับก่อนประกาศสงครามกับยาเสพติด จากผลการสำรวจความรุนแรงของปัญหาเสพติดในเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ อยู่ที่ร้อยละ ๑.๘ ความรุนแรง

^{๒๔} คำสั่ง ศ.พ.ส.ที่ ๑/๒๕๕๔, (เรื่องแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑-๑๔.

ของปัญหายาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึงผลการสำรวจครั้งล่าสุดในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ ความรุนแรงของปัญหาอยู่ที่ร้อยละ ๒๓.๔ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งเนื่องมาจาก พลังแผ่นดินทุกภาคส่วนยังไม่เข้มแข็งพอที่จะฉีกกำลังเป็นวาระของคนในชาติ ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหานำไปสู่ชัยชนะอย่างยั่งยืนรวมทั้งจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมภายในประเทศ ที่ส่งผลทำให้ผู้คนส่วนหนึ่งตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด ควบคู่กับปัจจัยจากภายนอกประเทศที่ยังคงส่งผลทำให้ปัญหาการผลิตและนำเข้ายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญ จากการประเมินสถานะของปัญหาเสพติดมีสถานการณ์สำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะที่ผ่านมาโดยปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้ปัญหาเสพติดดำรงอยู่และจะขยายตัวรุนแรงขึ้นดังนี้

๑. สถานการณ์ด้านการผลิตการค้าและนำเข้ายาเสพติด (Supply)

๑.๑ สถานการณ์ภายนอกประเทศจากข้อมูลการข่าวพบการลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือเป็นจำนวนมาก ทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศดังกล่าวมีศักยภาพผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัด แต่ในปัจจุบันประมาณการปริมาณยาเสพติดที่ลักคอยอยู่นอกประเทศมียาบ้าประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ล้านเม็ดไอซ์ ๑,๕๐๐ กิโลกรัมและเฮโรอีน ๑,๕๐๐ กิโลกรัม โดยร้อยละ ๘๐ เป็นของกองทัพสหรัฐว่า (UWSA)

๑.๒ สถานการณ์การผลิตปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติด หวนกลับมาในประเทศอีกครั้งปัจจัยทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านยังคงทำให้แหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน สามารถจับกุมแหล่งผลิตได้ ๑๔ ครั้งในช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ ส่วนมากเป็นแหล่งผลิตอัดเม็ดยาบ้าขนาดเล็กและมีบางแห่งเป็นแหล่งผลิตหัวเชื้อยาบ้าในลักษณะ KITCHEN LAB แต่ในปี ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบันพบแหล่งผลิตอัดเม็ดที่ใช้เครื่อง Rotary ซึ่งสามารถอัดเม็ดได้ครั้งละมากๆ เพิ่มขึ้น สำหรับเมทแอมเฟตามีนมีลักษณะผลึกใสหรือที่เรียกว่า ICE ซึ่งเป็นเมทแอมเฟตามีนที่มีความบริสุทธิ์สูง พบว่ามีการลักลอบนำเข้าและแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันพบว่ามีการลักลอบลำเลียงยาแก้หวัด สูตรผสมซูโดอีเฟดรีนทั้งที่ผลิตในประเทศไทยและนำเข้าจากต่างประเทศจำนวนมาก ไปสู่แหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสกัดสารซูโดอีเฟดรีนมาใช้ในการผลิตยาบ้าและไอซ์ ทดแทนสารอีเฟดรีนและซูโดอีเฟดรีนบริสุทธิ์ที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวด แม้จะมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคในการร่วมมือด้านการข่าวปราบปรามในระดับปฏิบัติการ รวมทั้งการดำเนินมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมปัญหาจำเป็นต้องยกระดับความร่วมมือกับต่างประเทศ เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยบูรณาการอย่างเชื่อมโยงกับภารกิจการสกัดกั้นภายในประเทศ

๑.๓ สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดที่สำคัญยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐ ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านทางชายแดนภาคเหนือ ในพื้นที่ ๑๔ อำเภอ ๓ จังหวัด (เชียงรายเชียงใหม่แม่ฮ่องสอน) ในขณะเดียวกันการนำเข้าในพื้นที่ภูมิภาคด้านอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการนำเข้าจากกลุ่มผู้ค้าและลำเลียงยาเสพติดข้ามชาติผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีความสำคัญมากขึ้น

๑.๔ สถานการณ์การค้าและแพร่ระบาดผู้ค้ายาเสพติดที่ถูกจับกุมดำเนินคดีในช่วงระยะ ที่ผ่านมา แม้จะถูกดำเนินคดีด้วยมาตรการตามกฎหมายแต่ยังคงมีพฤติการณ์ความเคลื่อนไหว

โดยการติดต่อสั่งการค้ายาเสพติดจากเรือนจำ ซึ่งพบว่าผู้ต้องขังหลายรายมีศักยภาพและความเคลื่อนไหวสูง และมีเครือข่ายที่สามารถติดต่อกับผู้ต้องขังในเรือนจำอื่นๆ และผู้ร่วมงานภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง พบนักค้ายาเสพติดรายเก่าบางส่วนที่กลับมาเคลื่อนไหวใหม่ ในขณะที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น ในการลักลอบนำยาเสพติดจากภูมิภาคอื่นเข้ามาจำหน่ายในประเทศเครือข่ายชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวไนจีเรีย อิหร่าน ปากีสถาน จีน สิงคโปร์ อินเดีย รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบซึ่งแต่ละปีถูกจับกุมได้เฉลี่ย ๒,๕๐๐ คดี นอกจากนี้ยังคงมีผู้ค้ารายใหม่เข้าสู่วงจรการค้าเพิ่มขึ้น โดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนเข้าไปมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องสำหรับนักค้าระดับขายส่ง/รายย่อย แพร่กระจายตามหมู่บ้าน /ชุมชน และค้ายาเสพติดด้วยความระมัดระวังตัวมากขึ้นขณะที่ผู้เสพพัฒนาตัวขึ้นเป็นนักค้ารายย่อยตามชุมชนต่างๆ

๑.๕ การจับกุมคดียาเสพติด “เพิ่มขึ้น” อย่างต่อเนื่องจากปี ๒๕๔๙ จำนวน ๘๓,๓๓๔ คดี ผู้ต้องหา ๙๒,๑๖๒ คนเพิ่มเป็น ๑๗๑,๑๙๘ คดี ผู้ต้องหา ๑๘๖,๓๓๒ คน ในปี ๒๕๕๓ และในปี ๒๕๕๔ คาดว่าสถิติการจับกุมจะใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๓ โดยข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๖๓,๙๓๕ คดี ผู้ต้องหา ๖๙,๘๖๗ คนเช่นเดียวกับจำนวนผู้เข้ารับการรักษาเพิ่มขึ้นจาก ๕๐,๑๘๐ คน ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๑๑๕,๓๔๗ คน ในปี ๒๕๕๓ ซึ่งปัญหายาเสพติดในขณะนี้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านการข่าวการสืบสวนปราบปรามและดำเนินการด้านทรัพย์สินระบบการอำนวยความสะดวกเครื่องมือกลไกรวมทั้งความร่วมมือกับต่างประเทศให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่องจนสามารถนำผู้ผลิตผู้ค้าและผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินคดีตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๒. สถานการณ์ด้านผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

ปัญหาสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดภายในประเทศขยายตัวคือ ยังคงมีผู้เสผู้ติดยาซึ่งเป็นตลาดรองรับยาเสพติดจำนวนมากโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก /เยาวชนซึ่งมีจำนวนมากขึ้น และมีแนวโน้มอายุลดลงรวมทั้งผู้เสผู้ติดยาใหม่เข้าสู่วงจรปัญหา ในขณะที่ยังมีผู้เสพ /ผู้ติดยา ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดยาเริ่มมีอาการทางจิตและประสาท ก่อผลกระทบสร้างความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างมากจากปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องบูรณาการและบริหารจัดการระบบการบำบัดรักษาทั้ง ๓ ระบบ ได้แก่ ระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ ให้ประสานสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง และดำเนินการให้ครบวงจรไปถึงขั้นการติดตาม ช่วยเหลือดูแลและพัฒนาหลังการบำบัดจนทำให้ผู้เสผู้ติดยา กลับมาเป็นกำลังของครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติต่อไป

๓. สถานการณ์ด้านกลุ่มเสี่ยง (Potential Demand)

กลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ทำให้ปัญหาด้าน Demand ไม่ลดลงเนื่องจากจำนวนผู้เสผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของ ผู้เสผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในแต่ละปีเป็นผู้เสผู้ติดยาใหม่กลุ่มผู้เข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มเป็นกลุ่มเยาวชนและวัยแรงงานมากขึ้นโดยอายุของผู้เข้ามาเกี่ยวข้องมีแนวโน้มลดลงมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีโดยพิจารณาจากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษาเปรียบเทียบกับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓ พบว่าผู้เข้ารับการรักษาที่เป็นผู้เสผู้ติดยาใหม่มีช่วงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีมากที่สุดโดยในปี ๒๕๕๑ มีจำนวน ๓,๔๗๐ รายคิดเป็น

ร้อยละ ๔๔.๙๙ ปี ๒๕๕๒ มีจำนวน ๓,๗๑๕ รายคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑๙ และปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๔,๑๕๙ รายคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๑ โดยหากจะดำเนินการป้องกันต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่ก่อนช่วงอายุดังกล่าวคือควรเริ่มตั้งแต่ ๗ - ๑๙ ปี ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๑๑,๗๓๔,๗๔๒ คนจากข้อมูลประมาณการประชากรไทยปี ๒๕๕๓ ทั้งหมด ๖๒.๕ ล้านคนอยู่ในระบบการศึกษา ๙,๖๑๘,๔๔๖ คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษาจำนวน ๔,๘๑๗,๗๖๔ คน ระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๓,๘๒๖,๕๐๗ คน และระดับอาชีวศึกษาจำนวน ๙๗๔,๑๗๕ คนและอยู่นอกระบบ การศึกษาจำนวน ๒,๑๑๖,๒๙๖ คน และเมื่อประมาณการจำนวนประชากรที่ต้องเร่งป้องกันและที่มีโอกาสเสี่ยงสูงโดยคิดคำนวณจากสัดส่วนความเสี่ยงของข้อมูลการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) ในปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ พบว่ามีจำนวนประมาณ ๒,๙๖๒,๙๘๑ คน แบ่งเป็นประชากรในโรงเรียนประมาณ ๘๔๖,๖๘๕ คน และประชากรนอกโรงเรียนประมาณ ๒,๑๑๖,๒๙๖ คนปัญหาดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมยังคงเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เด็กและเยาวชนตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะความอ่อนแอของสถาบันสังคมและครอบครัวปัญหาความยากจนปัญหาความไม่เป็นระเบียบและการปล่อยปละละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายของสถาบันทั้งสถานบริการหอพักและแหล่งมั่วสุมต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องควบคุมและจัดระเบียบเพื่อมิให้พื้นที่เสี่ยงดังกล่าวเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนและแก้ไขพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงรวมทั้งกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดป้องกันมิให้เด็กเยาวชนโดยทั่วไปซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่มิให้ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรของปัญหา

๒.๒.๓.๔ สถานการณ์ด้านพื้นที่

หมู่บ้านและชุมชนเป็นจุดแตกหักในการเอาชนะยาเสพติดจากหมู่บ้าน/ชุมชนรวมทั้งประเทศประมาณ ๘๕,๐๐๐ แห่งช่วงระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๓ ได้มีการประกาศเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินซึ่งมีศักยภาพในการเฝ้าระวังดูแลปัญหาเสพติดควบคู่กับการพัฒนาแก้ไขปัญหามูลฐานด้านเศรษฐกิจสังคมรวม ๑๕,๑๘๙ แห่งจำเป็นต้องรักษาสถานภาพและพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการขยายพื้นที่อย่างมีคุณภาพ

๑. ปัญหาเสพติดเกี่ยวโยงกับคดีอาชญากรรมและความมั่นคงตามชายแดนจากการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนคดียาเสพติดสำนักงาน ป.ป.ส. กับฐานข้อมูลจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร สพฐ. และกองบังคับการสนับสนุนทางเทคโนโลยี สทศ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ พบผู้ต้องหาคดียาเสพติดเริ่มต้นจากคดียาเสพติดก่อนแล้วไปกระทำผิดคดีอาชญากรรมร้อยละ ๖๐.๑ นอกจากนี้ข้อมูลการข่าวพบเครือข่ายยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเชื่อมโยงกับการค้าสินค้าหนีภาษีน้ำมันเถื่อนและการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่

๒. เจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติดการจับกุมเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวกับยาเสพติดนับตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบันเฉลี่ยปีละ ๑๐๐ คน ส่วนมากเป็นทหารตำรวจ (ชั้นประทวน) และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเช่น อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้าน

๓. ประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดสถาบันทางวิชาการประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๑.๒ ล้านคนหรือสัดส่วน ๑๙ คนต่อประชากร ๑,๐๐๐ คนและเมื่อ

สำรวจความชุกของปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้านจากฐานข้อมูลการสำรวจของหน่วยงานภาคประชาสังคมและสถิติจับกุม - บำบัดรักษาพบว่าหมู่บ้าน /ชุมชนในประเทศไทยทั้งหมด ๘๔,๓๐๒ หมู่บ้านแบ่งเป็นหมู่บ้านที่ปรากฏข้อมูลว่ามีปัญหายาเสพติดหนาแน่นมาก ๑๑,๐๓๘ หมู่บ้าน (๑๓.๐๙) ปานกลาง ๑๘,๑๙๒ หมู่บ้าน (๒๑.๕๘) น้อย ๓๑,๓๕๔ หมู่บ้าน (๓๗.๑๙) และไม่มีปัญหา ๑๙,๖๑๖ หมู่บ้าน (๒๓.๒๗) สำหรับความชุกของปัญหาในระดับอำเภอพบความชุกมาก ๓๓๘ อำเภอ (๓๖.๓๘) ปานกลาง ๔๔๖ อำเภอ (๔๘.๐๑) ความชุกน้อย ๑๔๔ อำเภอ (๑๕.๕) และไม่มีปัญหา ๑ อำเภอ (๐.๑๑)

๔. โฆษน์เป็นยาเสพติดที่เริ่มขยายฐานตลาดผู้เสพลงสู่ระดับล่าง โฆษน์กลายเป็นตัวยาที่มีแนวโน้มระบาดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและกระจายไปทุกพื้นที่ด้วยกลยุทธ์การขายที่เพิ่มขึ้นตามกำลังซื้อ ด้วยการแบ่งบรรจุในขนาดที่เล็กลงทำให้โฆษน์เข้าถึงลูกค้าระดับล่างได้เร็วขึ้นจากสถิติปี ๒๕๔๙ จับกุมได้ ๙๘๘ คดีของกลาง ๙๔ ก.ก. เพิ่มขึ้นเป็น ๗,๕๒๓ คดี ของกลาง ๗๐๐ ก.ก. และปี ๒๕๕๔ (ข้อมูล ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔) จับกุมได้ ๔,๕๑๖ คดี ของกลาง ๕๓๔ ก.ก.ขณะที่ยาบ้ายังคงครองอันดับการค้าและแพร่ระบาดสูงสุดจาก ๕๙,๐๐๐ คดี ของกลาง ๑๒,๔๘๙,๔๐๑ เม็ด ในปี ๒๕๕๔ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๓๘,๐๙๕ คดี ของกลาง ๕๐,๓๒๗,๘๗๕ เม็ด ในปี ๒๕๕๓ สำหรับปี ๒๕๕๔ จับกุมได้ ๔,๕๑๖ คดี ของกลาง ๒๖,๖๕๗,๙๗๖ เม็ด^{๒๙}

๒.๒.๑.๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับกรอบแนวคิดด้านนโยบายระดับชาติอันเป็นแนวนโยบายพื้นฐานสำคัญ กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ แม้ว่าในบทบัญญัติดังกล่าวจะไม่ระบุถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยตรง แต่ก็มีส่วนที่เกี่ยวข้องบัญญัติไว้ใน หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนาสังคมการสาธารณสุขการศึกษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายด้านสังคม สาธารณสุขและการศึกษา ดังที่ปรากฏในมาตรา ๘๐ ดังนี้

“มาตรา ๘๐ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคมการสาธารณสุขการศึกษาและวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

๑. คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชนรวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

๒. ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชนรวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่ ๒๔ มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุขโดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

^{๒๙} คำสั่ง ศ.พ.ส.ที่ ๑/๒๕๕๔, (เรื่องแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด, ๒๕๕๕),

๓. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้ มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ กระทบต่อการพัฒนาของเด็กและเยาวชน และสถาบันครอบครัว กระทบต่อสุขภาวะของประชาชนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดีก็ย่อมจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่ เด็กและเยาวชนของชาติได้เป็นอย่างดี^{๓๐}

จากนโยบายและยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติด สรุปได้ ๔ ข้อดังนี้

๑) นโยบายของรัฐบาลมี ๒) ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ๓) สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย ๔) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตารางที่ ๒.๕ สรุปนโยบายและยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	นโยบายและยุทธศาสตร์ต่อต้านยาเสพติด
ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ(ศพส.), (๒๕๕๕).	๑. นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ๒. เริงนำสันติสุข และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ๓. นโยบายที่จะดำเนินการภายในช่วงระยะ ๔ ปีของรัฐบาล ๔. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน
คำสั่ง ศ.พ.ส.ที่ ๑/๒๕๕๔, (๒๕๕๕, หน้า ๑๑ – ๑๔).	ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลักกำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการคือ ๗ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เริง เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด
คำสั่ง ศ.พ.ส.ที่ ๑/๒๕๕๔, (๒๕๕๕, หน้า ๓ – ๗).	พ.ศ. ๒๕๔๖ ดำเนินยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดโดยกำหนด Roadmap การต่อสู้กับยาเสพติดและปฏิบัติการกวาดล้างยาเสพติดมาเป็นระยะทำให้สถานการณ์ปัญหาเสพติดลดความรุนแรงลงจนไม่ส่งผลกระทบ

^{๓๐} การจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑, ๒๕๔๙, หน้า ๕๒.

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	นโยบายและยุทธศาสตร์ต่อต้านยาเสพติด
การจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑, (๒๕๔๙, หน้า ๕๒).	มาตรา ๘๐ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคมการสาธารณสุขการศึกษาและวัฒนธรรมดังต่อไปนี้ ๑. คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ๒. ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชนรวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการ ๓. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

จากการศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ลักษณะของยาเสพติด สาเหตุของการติดยา และการป้องกันการติดยาเสพติด ได้มีผู้อธิบายและให้ความหมายไว้ ดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของยาเสพติดให้โทษ

องค์การอนามัยโลก ได้ให้คำนิยามของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อเข้าสู่ร่างกาย โดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดม ก็ตาม แล้วทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนี้ โดยจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ผู้ใช้ยานี้แล้วต้องเพิ่มขนาดตลอดเวลา
๒. เมื่อหยุดใช้ก็จะทำให้เกิดมีอาการขาดยา
๓. ผู้ใช้เวลานี้เป็นเวลานาน จะทำให้เกิดความต้องการยานี้มากขึ้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

๔. ผู้ใช้ยานี้เป็นเวลานาน ก็จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้ใช้นั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ได้ให้คำนิยามของยาเสพติดให้โทษว่า หมายถึง ยาหรือสารเคมีใดก็ตาม เมื่อบุคคลเสพหรือรับเข้าร่างกายโดยการฉีด สูบ กิน หรือดม หรือวิธีอื่นติดต่อกันเป็นเวลานานหรือช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจะก่อให้เกิดเป็นพิษเรื้อรัง ซึ่งจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมขึ้นแก่บุคคล ผู้เสพและสังคมด้วย ทั้งจะต้องทำให้ผู้เสพแสดงออกซึ่งลักษณะต่างๆ กัน คือ มีความต้องการที่จะเสพยาชนิดนั้นๆ ต่อเนื่อง มีความต้องการเพิ่มปริมาณของยามากขึ้น และมีภาวะเป็นติดยา และอยากยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔ ให้ความหมายไว้ว่ายาเสพติด

ให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการนอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย^{๓๑}

๒.๓.๑.๑ ประเภทของยาเสพติด

องค์การอนามัยโลก จึงได้มีการจำแนกสารเสพติดตามกลุ่มของสารเสพติดที่มีฤทธิ์ และอนุพันธ์ที่คล้ายคลึงกัน ออกเป็น ๙ ชนิด ได้แก่

๑. ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน เพทินดิน เป็นต้น

๒. ประเภทบาร์บิทูเรตรวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ในทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล พาราดีไฮด์ ไดอะซีแพม เมโปรบาเมต คลอไดอะซีปอกไซด์ เป็นต้น

๓. ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้ เป็นต้น

๔. ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เด็กซ์แอมเฟตามีน เป็นต้น

๕. ประเภทโคเคน เช่น ใโคคา เป็นต้น

๖. ประเภทกัญชา เช่น ยอดช่อดอกกัญชาตัวเมีย เป็นต้น

๗. ประเภทคัท เช่น ใคัท ใบกะท่อม เป็นต้น

๘. ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลดี ดีเอ็มที ลำโพง สารระเหย เห็ดเมา

๙. ประเภทอื่น ๆ ที่ไม่สามารถจัดเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่ เป็นต้น (พริ้มเพรา ผลเจริญสุข. ๒๕๔๕)

เนื่องจากไอซ์มีชื่อเรียกที่เป็นทางการคือ เมทแอมเฟตามีน ไฮโดรคลอไรด์ (crystalline methamphetamine hydrochloride) เป็นสารเสพติดสังเคราะห์ที่เป็นอนุพันธ์ของแอมเฟตามีน (Amphetamine) จึงจัดอยู่ในประเภทแอมเฟตามีนตามการจำแนกขององค์การอนามัยโลก

สำหรับองค์การสหประชาชาติ ได้จำแนกสารเสพติดเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ประเภทยาเสพติดให้โทษ

^{๓๑} สำนักนายกรัฐมนตรี,(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ, ๒๕๒๕),

๒. ประเภทวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

๓. ประเภทยาควบคุม

ซึ่งการแบ่งในลักษณะนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายเป็นสำคัญ เป็นการเอื้อต่อผู้ปฏิบัติให้ง่ายขึ้น รวมถึงเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ยังคงมีความจำเป็นอยู่มากสำหรับในทางการแพทย์ เพียงแต่ต้องนำไปใช้ในทางที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และต้องเพิ่มความระมัดระวังขึ้นเป็นพิเศษด้วย ซึ่งตามการแบ่งประเภทตามข้างต้นนี้ เมทแอมเฟตามีน ได้ถูกจัดไว้ในประเภทที่ ๒ (ประเภทวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท) แต่ทั้งนี้เมื่อถึงคราวที่ผู้ขายยาหรือสารเสพติดมีความตั้งใจที่จะตัดสินใจเลือกมักจะเลือกจากลักษณะการออกฤทธิ์ที่จะส่งผลต่อตัวเองหลังการเสพเข้าไปแล้ว ซึ่งการออกฤทธิ์ดังกล่าวนี้จะแบ่งออกได้เป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มออกฤทธิ์กดประสาท (Depressants) ยาหรือสารเสพติดกลุ่มนี้จะออกฤทธิ์กดประสาทสมอง ศูนย์ควบคุมการหายใจในสมอง และประสาทที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะบางอย่างของร่างกาย ยาพวกนี้ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน และเซโคบาร์บิทัล (Secobarbital) ซึ่งเรียกกันในหมู่ผู้ว่า "ปีศาจแดง" หรือ "เหล้าแห่ง" ไดอะซีแพม ทินเนอร์ กาว ฯลฯ

๒. กลุ่มออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulants) จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทสมองส่วนกลางโดยตรง กระตุ้นการเต้นของหัวใจ และอารมณ์ด้วย เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน โคเคน ฯลฯ

๓. กลุ่มออกฤทธิ์หลอนประสาท (Hallucinogen) จะออกฤทธิ์ต่อประสาทสมอง ทำให้มีการรับรู้ความรู้สึก (Perception) ผิดไป เกิดอาการประสาทหลอน หรือแปลสิ่งเร้าผิด (illusion) ได้แก่ แอลเอสดี (Lysergic acid diethylamide) แกสโซลีน (Gasoline) เปลือกกล้วย ยางมะลอะก และ แฟนไซคลิดีน (Phencyclidine) ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

๔. กลุ่มออกฤทธิ์ที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน คือเมื่อเสพเข้าไปแล้วจะออกฤทธิ์ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท ได้แก่ กัญชา ใบกระท่อม เมื่อใช้น้อยๆ จะกระตุ้นประสาท หากใช้มากขึ้นจะกดประสาท และถ้าใช้มากขึ้นอีกก็จะเกิดประสาทหลอนได้ เป็นต้น

ดังนั้น เมทแอมเฟตามีน จึงถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ ๒ กลุ่มออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ตามการออกฤทธิ์ที่ไปกระตุ้นประสาทส่วนกลาง^{๓๒}

๒.๓.๑.๒ ลักษณะของสารเสพติด

สารเสพติดที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๕๒๒ มีทั้งหมด ๑๔๖ ชนิด แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงชนิดที่สำคัญ ๆ และกำลังแพร่ระบาดอยู่ในประเทศไทย จากสภาพสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ดังนี้

๑. ฝิ่น (Opium) เป็นพืชล้มลุก เปลือกผลของฝิ่นดิบ มีสีขาว เมื่อถูกอากาศจะมีสีคล้ำลง กลายเป็นยาเหนียวสีน้ำตาลไหม้หรือดำมีกลิ่นเหม็นเขียวและรสขม เรียกว่าฝิ่นดิบจะแป้นฝิ่นสุกต่อเมื่อนำฝิ่นดิบมาเคี้ยวกับน้ำตาล อาจจะมีการผสมกับสารอื่นๆ เพื่อให้ได้ปริมาณมากขึ้น

^{๓๒} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด., **ประเภทของยาเสพติด**, ๒๐๑๒. แหล่งที่มา : http://nctc.oncb.go.th/ice/index.php?option=com_content&view=article&id=49:law-type&catid=39:drug-type&Itemid=54, [๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘], [ออนไลน์].

แลวนำมาหอดวยถุงพลาสติกเป้นจอย จอยหนึ่งหนักประมาณ ๑.๖ กิโลกรัม ไซเซฟโดยวิธีสูบหรือกิน ผื่นเป็นสารเสพติดให้โทษที่เป้นต้นตอของสารเสพติดหลายชนิด เพราะเราไดมอร์ฟีนเฮโรอิน และโคเคอินมาจากผื่น

ผลเสียผู้สูบผื่น ผู้สูบผื่นระยะหนึ่งจะมีอาการชูกดม เนื้อตัวสีผิวจะเหลืองริมฝีปากเขียว ตาซีม ง่วงเหงาหาวนอน สัปหงก แลวดาหรี ไม่รู้สึกหิว เลื่อนลอย ซึพจรเต้นชาพูดจากไม่อยู่กับร่องกับรอย เมื่อขาดยาผื่นจะมีอาการหงุดหงิด ฉุนเฉียวขึ้นเป้นพักๆ หดแรง กลามเนื้อหยอน คลายตัว ต่อไปจะทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม เป้นเหตุให้โรคต่างๆ เขาแทรก และเป้นต้นเหตุของการประกอบอาชญากรรม

๒. เฮโรอิน (Heroin) สกัดได้จากมอร์ฟีน โดยกรรมวิธีทางเคมีกับน้ำยาอะซิติก - แอนไฮไดรด์ เฮโรอินมีความร้ายแรงกว่ามอร์ฟีน ประมาณ ๔ - ๘ เท่า และร้ายแรงกว่าผื่นประมาณ ๓๐ - ๔๕ เท่า เฮโรอิน มี ๒ ชนิด

๒.๑ เฮโรอินบริสุทธิ์ เรียกว่า เฮโรอินเบอร์ ๔ เป้นผลละเอียดสีขาว ไม่มีกลิ่นรสขม จัด วิธีใช้ สูบ หรือผสมน้ำฉีกเขาร่างกาย

๒.๒ เฮโรอินผสม เรียกว่า เฮโรอินเบอร์ ๓ หรือโอระเหยเป้นเฮโรอินไม่บริสุทธิ์ เพราะมีส่วนผสมของสารอื่นๆ ลงไปด้วย เช่น สารหนู สติ๊กนิน กรมประสานทอง ยานอนหลับและสีต่างๆ เป้นเกล็ดสีม่วงอ่อน สีดินลูกรัง สีน้ำตาล วิธีใช้สูบ

ผลเสีย ผู้ใช้เฮโรอินร่างกายจะผอมซีด หรือผอมเหลือง นัยน์ตาเหลือง บางคนหน้าตาคล้ำ ริมฝีปากเขียว ดวงตาเหมอลอย น้ำหนักตัวลดอย่างรวดเร็ว สมองเสื่อม ความคิดอ่านเชื่องช้า ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย มักมีความวิตกกังวลเสมอ ง่ายต่อการชักจูงให้กระทำการใดๆ โดยไม่เกรงกลัวต่อความผิด แม้กระทั่งก่ออาชญากรรม เฮโรอินเป้นสารเสพติดมีฤทธิ์มากกว่าผื่นและมอร์ฟีน ติดง่าย แต่เลิกสูบยากกว่ามอร์ฟีนและผื่นมาก ทดลองใช้เพียงไม่กี่ครั้งก็ติดได้ทันที ฤทธิ์ของเฮโรอินทำให้ง่วงงุนงและหลับสนิทมาก อาจมีคลื่นไสอาเจียนเบื่ออาหารร่างกายผอมลงอย่างรวดเร็ว อ่อนเพลีย หดความคิดอื่น กระตือรือร้น ไม่อยากทำงาน หงุดหงิดโกรธง่าย ต้องการเสพมาก ขึ้นและบอยขึ้น มักก่ออาชญากรรมได้เสมอ เพื่อให้โดยามามักจะอายุสั้นสาเหตุการตายมักมีโรคแทรกหรือผลต่อตัวโยยาเกิดขนาดไป

๓. กัญชา (Cannabis) เป้นพืชชนิดที่ มนุษย์นำมาใช้เป็นยาเมื่อหลายพันปมาแล้ว โดยใช้เป็นยาเจริญอาหาร ยาสงบประสาท ต่อมานำมาใช้เป้นสารเสพติด ซึ่งอยู่ในความควบคุมของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ กัญชาที่นำมาใช้เป็นสารเสพติดนั้นไดมาจาก Cannabis Sativa กัญชาเป้นพืชที่มีทั้งต้นตัวผู้ และตัวเมีย ส่วนมากนิยมใช้ต้นตัวเมียมากกว่าต้นตัวผู้ เพราะต้นตัวเมียมีฤทธิ์แรงกว่า ส่วนที่นำมาใช้ได้แก่ ส่วนยอด ซอดดอกตัวเมียนำมาตากแห้งบดให้เป้นผลหยาบๆ หรือหั่นเป้นชิ้นเล็กๆ แลวนำมามวนเป้นบุหรืสูบหรือนำมาเคี้ยว หรือเจือปนกับอาหารรับประทานผลเสีย ส่วนมากมักจะทำให้เกิดอุบัติเหตุในการขับรถยนต์ เนื่องจากกัญชาทำให้เกิดผลต่อร่างกายคล้ายกับการเมาเหลา ทำให้ขาดความระมัดระวังในการขับรถ และทำให้การตัดสินใจผิดพลาด เมื่อใช้ติดต่อกันเป้นระยะเวลานาน จะทำให้ร่างกายเกิดความตานทานจึงทำให้ต้องใช้ปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะเสี่ยงต่อการเป้นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ เช่น มะเร็งปอดหลอดลมอักเสบเรื้อรัง โรคหืด หลอดลมและโรคปอดอื่นๆ นอกจากนี้ ยังทำให้ความรู้ สึกทางเพศลดลงหรือหมดไป เป้นตะคริวท้องร่วง

๔. แอมเฟตามีน (Amphetamine) หรือยาบ้า ป ๑๘๘๗ ได้มีการค้นพบวิธีสังเคราะห์แอมเฟตามีนขึ้นเป็นครั้งแรก โดย Gardon A.Alles ต่อมาปี ๑๙๓๐ Pniese และเพื่อนร่วมงานได้พบว่าแอมเฟตามีนมีฤทธิ์ ทำให้หลอดโลหิตบีบเล็กน้อยและทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้นอีก ๒ ปี บริษัทผลิตยา Smith Kine and Frence ได้นำแอมเฟตามีนมาผลิตเป็นยาสูดดมแก้หืดคัดจมูกให้ชื่อว่า Benzedrin inhaler ซึ่งต่อมาพบว่ายานี้ทำให้เกิดการเสพติดจึงเลิกใช้ปี ค.ศ. ๑๙๓๓ Alles พบว่าแอมเฟตามีนมีฤทธิ์ทำให้หลอดลมขยายการกระตุ้นสมองของแอมเฟตามีน มาใช้รักษาโรควงหลับเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๓๕ และหลังจากนั้นมาก็ได้มีการนำมาใช้เป็นยาลดน้ำหนักหรือลดความอ้วนใช้ในผู้ป่วยที่มีอาการเปลี่ยน ผู้ป่วยจิตที่มีอาการซึมเศร้า ใช้เป็นยาแก่วงและใช้เป็นยาแก้พิษสำหรับยาที่กดประสาทส่วนกลางหรือกดสมอง การนำแอมเฟตามีนมาใช้ในทางที่ผิดเป็นปัญหาของสังคมในปัจจุบันคือการนำมาใช้กินเพื่อทำงานให้หนักหรือทนมากขึ้นกว่าปกติมีลักษณะเป็นเม็ดหรือแคปซูล

ผลเสีย แอมเฟตามีนเมื่อกินเข้าไปแล้วก่อให้เกิดความเครียด เป็นสารกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ไม่ขยสมองที่อ่อนเพลียใจจดจำได้ ซึ่งทำให้ทำงานหรืออดทนต่อความเครียดได้มากขึ้น ในหมู่ผู้ขับรถบรรทุกใหญ่เกิดความเครียด ต้องเร่งขับรถให้ทันเวลาในการขับรถทางไกล เมื่อเสพยาบ้าแล้ว พบยาบ้าหมดฤทธิ์ ก็จะเกิดการง่วงนอนและอ่อนเพลียเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ผู้ใช้แอมเฟตามีนหรือยาบ้าจะเป็นคนคิดมาก กังวล ขวัญอ่อน กระสับกระส่าย นอนไม่หลับใจสั่น ความคิดสับสน ผลเสียอื่นๆ ที่สำคัญ คือ ไข้ขึ้นสูง ความดันโลหิตสูง ชัก และอาจถึงจิตวิปลาส ประสาทหลอน หวาดระแวง เห็นภาพหลอนอาจทำร้ายตนเอง และผู้อื่นให้ได้รับอันตรายถึงแก่ความตายได้

๕. ยาอี (อีฟดิน และเอ็กสตาซี) เป็นยาเสพติดที่ ผิดกฎหมาย มีชื่อเรียกกันโดยทั่วไปว่าอี หรือยาอี หรือยาเอฟ เป็นยากระตุ้นประสาท มีฤทธิ์คล้ายคลึงกับยาบ้า มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว เมื่อนำมาผลิตเป็นเม็ดยาจะมีหลายลักษณะ เช่น เป็นเม็ดกลมแบน ชนิดน้ำบรรจุหลอด และชนิดแคปซูล มีฤทธิ์ ในการกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางเช่นเดียวกับแอมเฟตามีน (ยาบ้า) จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งจากเดิมได้จัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท ๓ แต่เนื่องจากได้มีการนำอีฟดินมาใช้ในทางที่ผิดโดยนำมาเสพแทนแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ก่อให้เกิดปัญหาต่อชีวิตและทรัพย์สินส่วนรวมอย่างมาก จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และจัดให้อีฟดินทั้งชนิดน้ำและทุกตำรับยาที่มีส่วนผสมของอีฟดินเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท ๒ กำหนดควบคุมและมีมาตรการลงโทษเช่นเดียวกับแอมเฟตามีน (ยาบ้า) อีฟดินนิยมเรียกกันทั่วไปว่า ยาอี ยาเอฟหรือยาอี มักจะแพร่ระบาดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน การเสพจะผสมกับน้ำดื่ม หรือกินพร้อมกับดื่มน้ำตาม ปัจจุบันมีการนำเอายาอีชนิดเม็ดและแคปซูลใช้เสพเพื่อแก่วง แก่เหน็ดเหนื่อย แทนยาบ้า ผู้เสพจะรู้สึกมีแรงทำงานไ้มาก นอนไม่หลับคล้ายกับอาการผู้กินยาบ้า

ผลเสีย ผู้เสพยาอี จะมีอาการคล้ายคลึงเช่นเดียวกับผู้เสพ แอมเฟตามีน (ยาบ้า) กล่าวคือ ฤทธิ์ ของยาอี จะกระตุ้นประสาททำให้ผู้เสพสามารถทำงานได้นาน มีอาการตื่นเตนงายใจสั่น ไม่รู้สึกง่วงนอน เหงื่อออกมาก ความดันโลหิตสูง ฯลฯ หากเสพติดต่อกันเป็นเวลานานจะเกิดอาการประสาทหลอนเป็นโรคจิต บางรายเสพเขาสุรางกายเกิดขนาดจะเกิดอาการใจสั่น มือเทาและ

ชาเกร็ง ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นผิดปกติ หายใจลำบาก คลื่นไส้ อาเจียน ชักและหมดสติถึงขั้นเสียชีวิตได้ทันที

๖. โคเคน (Cocaine) โคเคนหรือโคคาอิน เป็นสารเสพติดธรรมชาติที่ได้จากการสังเคราะห์ส่วนใบของต้นโคคา (จัดเป็นยาเสพติดประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒) นิยมปลูกกันมากในแถบอเมริกาใต้และอเมริกากลาง เช่น ประเทศโบลิเวีย เปรู โคลัมเบีย เอกวาดอร์ เป็นต้น สำหรับขั้นตอนการผลิตโคเคนนั้น ประเทศเปรูและโบลิเวียจะเป็นแหล่งแปรรูปโคคาเป็น Coca Paste และ Coca Base ในขณะที่ประเทศโคลัมเบียเป็นแหล่งแปรรูปขั้นสุดท้ายโดยนำ Coca Paste และ Coca Base ไปแปรรูปเป็น Cocaine Hydrochloride อันเป็นโคเคนบริสุทธิ์มีฤทธิ์ในการกระตุ้นประสาทส่วนกลาง เช่นเดียวกับ แอมเฟตามีน (ยาบ้า) แต่ทำให้เกิดอาการติดยาได้ยากกว่า โคเคนหรือโคคาอิน นิยมเรียกกันในกลุ่มเสพยา Coke, Snow, Speed Ball, Crack ฯลฯ มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาวขม ไม่มีกลิ่น มักนิยมเสพโดยใช้วิธีสูบ ฉีดหรือสูดดมเข้าไปในจมูก ฯลฯ

ผลเสีย ผู้เสพติดโคเคนเขาสร้างกายในระยะแรกฤทธิ์ของโคเคนจะกระตุ้นประสาททำให้เกิดอาการไร้ความรู้สึก ดูเหมือนคล้ายมีกำลังมาก มีความกระปรี้กระเปร่า ไม่รู้สึกเหนื่อยแต่เมื่อหมดฤทธิ์ยา ร่างกายและความรู้สึกจะอ่อนเพลียจนถึงขั้นติดยา จะเกิดผลต่อร่างกายอย่างมาก เช่น หัวใจเต้นแรง ความดันโลหิตสูง ตัวร้อนมีไข้ตลอดเวลา นอนไม่หลับ ฯลฯ และหากเสพเกินขนาดจะเกิดพิษเฉียบพลัน อาจชัก และเสียชีวิตได้

๗. สารระเหย (Volatile Solvents) เป็นสารประกอบอินทรีย์เคมี พวกไฮโดรคาร์บอนที่ได้จากน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ เป็นสารที่ระเหยได้ง่ายในอุณหภูมิปกติสารเหล่านี้ใช้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประจำครัวเรือน ซึ่งอยู่ในรูปของตัวทำละลาย เช่น พลาสติก ซีเมนต์ แลคเกอร์ทินเนอร์ น้ำยาล้างเล็บ น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน และในรูปของน้ำยาฟ้นฟอย เช่น สเปรย์ฉีดผม น้ำยากำจัดกลิ่น คนที่สูดดมสารระเหยประจำจะไอและกระแอมบ่อยๆ เพราะสารระเหยพวกไฮโดรคาร์บอนทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อจมูกและปาก การสูดดมสารระเหยอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุถึงแก่ชีวิต เพราะสารนี้ ไปทำให้หัวใจเต้นผิดปกติเนื่องจากเกิดการขาดออกซิเจน

ผลเสีย ทำลายระบบประสาท ระบบสมอง ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบทางเดินหายใจ ระบบกล้ามเนื้อ ระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินปัสสาวะ การทำลายทุกระบบของร่างกายต่อการใช้สารระเหยนี้ยากแก่การบำบัดรักษาให้คืนสู่สภาพปกติมีแต่ทรุดโทรมและตายหรือพิการตามอวัยวะส่วนต่างๆ

๒.๓.๑.๓ สาเหตุของการติดยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติดมีสาเหตุผสมผสานกันหลายประการ

๑. ติดเพราะยาเสพติดเอง โดยที่ตัวของมันเองมีคุณสมบัติในการทำให้เกิดการเสพติดเมื่อร่างกายของคนได้รับเข้าไปฤทธิ์ของยาเสพติดทำให้การทำงานตามปกติของร่างกายเปลี่ยนแปลง แต่ถ้ายิ่งนานๆ สมรรถภาพร่างกายจะเคยชินต่อสภาพที่เปลี่ยนแปลงแล้วนั้น ซึ่งหากติดยาเสพติดแล้วร่างกายก็จะพยายามกลับคืนสู่สภาพเดิม และเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้มีอาการที่

เรียกว่าอยากยาขึ้น ทำให้ร่างกายของคนผู้นั้นไม่อาจทนได้ บุคคลนั้นจึงต้องพยายามหามาเสพเพื่อให้ร่างกายคงสภาพนั้นไว้และเลิกไม่ได้จนกว่าจะได้รับการรักษา

๒. ติดเพราะความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพ กล่าวคือ

๒.๑ ทางร่างกาย ในพวกที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังและได้รับความทุกข์ทรมานโดยวิธีใดๆ ที่จะช่วยเขาได้ เช่น ในพวกที่เป็นวัณโรคระยะร้ายแรงมีอาการไอ เจ็บหน้าอก หรือเป็นโรคหืดหรือเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย เป็นต้น คนพวกนี้อาศัยฤทธิ์ยาเสพติดช่วยให้อาการเจ็บปวดทุกข์ทรมานหายไปร่างกายสบายขึ้น

๒.๒ ทางจิตใจ ผู้ติดยาเสพติดทุกคนถือว่าเป็นผู้ป่วยทางใจ คือ มีความผิดปกติทางจิตใจจนไม่สามารถจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แบงออกเป็นพวกใหญ่ๆ ได้ ๔ พวก คือ

๒.๒.๑ พวกโรคประสาท เป็นพวกที่มีความวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา ถ้ามีปัญหาหนักๆ เกิดขึ้น คนพวกนี้จะหาทางออกไม่ได้ ต้องหันเข้าหายาเสพติดเพื่อบรรเทาความตึงเครียดของจิตใจหยุดความวิตกกังวล ถ้าหยุดเสพเมื่อไรอาการต่างๆ จะปรากฏขึ้นมาอีก พวกนี้จะไม่ไชยาเสพติดเป็นจำนวนมาก แต่จะใช้น้อยๆ และเป็นเวลานานๆ

๒.๒.๒ พวกที่มีจิตเป็นอันธพาล พวกนี้มักทำอะไรตามใจตัวเอง ดุดันไม่มีความเป็นมิตรกับใคร ไม่สามารถอยู่ในระเบียบแบบแผนหรือกฎข้อบังคับได้ เมื่อสังคมไม่เต็มใจก็จะเกิดอารมณ์ขุ่นแค้นก้าวร้าวลง มั่วสุมกันเป็นกลุ่มกับพวกที่มีนิสัยอย่างเดียวกัน เป็นต้นเหตุของอาชญากรรมทั้งหลาย

๒.๒.๓ พวกที่เป็นโรคจิต พวกนี้มักอยู่ในโลกของความฝันมีความเชื่อถือในสิ่งที่ผิดจากความจริง ทำให้พอใจกับการเข้าใจผิดไปจากพวกปกติธรรมดาพวกนี้อาศัยยาเสพติดทำให้อาการทางโรคจิตตัวของเขาทุเลาลง พอจะเข้ากับสังคมธรรมดาได้ คนไข้บางคนนอนยาเสพติดแล้วอาการของโรคจิตชัดเจน บุคคลธรรมดาที่มีความผิดปกติทางจิตใจไม่มากนัก เช่น คนช่างคิดช่างฝัน พวกจิตรกรเป็นพวกที่มีอารมณ์อ่อนไหวกว่าคนธรรมดา คนพวกนี้ถูกชักจูงให้ทดลองยาเสพติดได้ง่าย และมักจะติดได้ง่ายเพราะมีความโน้มน้าวที่จะหาที่พึ่งอยู่แล้ว

๒.๒.๔ พวกปัญญาอ่อนเป็นพวกสติทึบ ใจ เชื่อง่าย มักจะถูกหลอกหลวง

๓. ติดเพราะสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยระยะหลังมีความพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วนี้

โทษพิษภัยของยาเสพติด

ยาเสพติดทุกประเภทมีฤทธิ์ที่เป็นอันตรายต่อร่างกายในระบบประสาทสมอง การติดยาเสพติดไม่มีประโยชน์อะไรเกิดขึ้นอย่างแท้จริงเลย แต่กลับจะเกิดโรคและพิษร้ายแรงต่างๆ ขึ้นได้มาก ชีวิตมนุษย์ทั้งชีวิตเมื่อตกเป็นทาสยาเสพติดให้โทษแล้วก็จะเสื่อมโรครุนแรงจนอาจสูญสิ้นไป หรือก่อให้เกิดภัยร้ายแรงต่อครอบครัวเพื่อนบ้านและสังคม ชุมชนต่างๆ ต่อไปได้อีกมาก โทษที่เกิดขึ้นได้แก่

๑. โทษทางร่างกายและจิตใจ

๑.๑ โดยเหตุที่พิษภัยของยาเสพติดทำลายประสาทสมองทำให้สมรรถภาพเสื่อมโทรมลง มีอารมณ์จิตใจไม่ปกติ เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น ซึมเศร้า กังวล เลื่อนลอยหรือฟุ้งซ่านทำงานไม่ได้อยู่ในภาวะมีสมาธิตลอดเวลา และอาจเป็นโรคจิตได้ง่าย

๑.๒ ในด้านบุคลิกภาพจะเสียหมด ขาดความสนใจในตัวเอง ทั้งความประพฤติ ความสะอาดและสติสัมปชัญญะ มีอาการปฏิกิริยาแปลกๆ ไปเปลี่ยนไปจากเดิม

๑.๓ ร่างกายผู้นั้นจะซุบซิดอ่อนเพลียหมดเรี่ยวแรง ขาดความกระปรี้กระเปร่าและเกียจคร้านเฉื่อยชา กินไม่ไดนอนไม่หลับ ปล่อยเนื้อปล่อยตัวสกปรก ความเคลื่อนไหวของร่างกายกล้ามเนื้อต่างๆ ผิดปกติ

๑.๔ ทำลายสุขภาพของผู้ติดยาเสพติดให้ทรุดโทรมทุกขณะ เพราะระบบอวัยวะต่างๆ ของร่างกายถูกพิษยาทำให้เสื่อมลง น้ำหนักตัวลด ผิวลำบะช้ำ เลือดจาง ผายผอมลงไปทุกวัน

๑.๕ เกิดโรคภัยไข้เจ็บได้ง่าย ความต้านทานต่อโรคน้อยกว่าปกติ ทำให้เกิดเชื้อโรคได้ง่าย เจ็บไข้ได้ง่าย และรุนแรงได้มากและรักษายาก

๑.๖ อาจประสบอุบัติเหตุได้ง่าย เช่น หกล้ม รถชน ถูกกระแทกกระแทกต่างๆ เพราะการควบคุมทางกลาเมื้อ และประสาทบกพร่อง ใจลอย ทำงานด้วยความประมาท และเสี่ยงต่ออุบัติเหตุอยู่ ตลอดเวลาโทษที่ ร้ายแรงมากก็คือ จะเกิดคลุ้มคลั่งถึงขั้นอาละวาด เมื่อหิวยาเสพติด และหาหาไม่ทันเริ่มด้วยการนอนไม่หลับ น้ำตาไหล เหงื่อออก อาเจียน ทองเดินกลาเมื้อกระดูก กระวนกระวายและในที่สุดจะมีอาการเหมือนคนบ้า เพนบอเกิดแห่งอาชญากรรมถึงกับถูกฆาพอแม

๒. โทษทางครอบครัว

๒.๑ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และญาติพี่น้องหมดสิ้นไป ไม่สนใจที่จะดูแลครอบครัว

๒.๒ ทำให้เสียทรัพย์สินเงินทอง ที่จะต้องหาซื้อยาเสพติดจนจะไม่มีเงินจ่ายอย่างอื่น และต้องเสียเงินรักษาเมื่อติดโรคแทรกได้ง่ายเพราะยาเสพติด

๒.๓ ทำงานไม่ได้ขาดหลักประกันครอบครัว นายจ้างและหน่วยงานทั่วไปหมดความไว้วางใจ

๒.๔ สูญเสียสมรรถภาพในการหาเลี้ยงครอบครัว นำความหายนะมาสู่ครอบครัว และญาติพี่น้อง

๓. โทษต่อสังคมและเศรษฐกิจ

เนื่องจากเพนคนอมโรค มีความประพฤติและบุคลิกลักษณะเสื่อมจนเพนที่รังเกียจของสังคม ถูกผลักดันให้ประกอบกิจที่ผิดศีลธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งเสพติด เช่น ต้องพุดปดต้องขโมย ต้องกลาเป็นอาชญากรรม แสวงหาเงินซื้อยาเสพติดเพื่อคลายความอยาก ความงุนงานภาวะต่างๆ เหล่านี้นล้วนแต่เพนการทำลายอนาคต ทำลายชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล

๔. โทษที่ก่อให้เกิดแก่ส่วนรวมและประเทศชาติ

ผู้ติดยาเสพติดให้โทษจะถูกพิษภัยเหล่านั้นครอบงำจนก่อให้เกิดโทษร้ายแรงต่างๆ ได นับตั้งแตร่างกายและชีวิตของตนเอง ทรัพย์สินสมบัติทั่วๆ ไปตลอดจนเพนภาระและภยันตรายต่อผู้อื่นที่แวดล้อมอยู่ในชุมชน และผลรายก็สะท้อนมาถึงประเทศชาติอันเพนรวม รัฐต้องมีภาระในการป้องกันปราบปรามและให้การรักษาแก่ผู้ติดยาเสพติดให้โทษ โดยให้ทั้งกำลังและเงินงบประมาณแผ่นดินที่เก็บได้จากภาษีอากร อันเป็นหยาดเหงื่อ น้ำพักน้ำแรงของประชาชนพลเมืองทั้งหลายที่เสียสละไว้ให้บ้านเมืองจะสูญเสียพลังของชาติ สุขภาพอนามัยถูกบั่นทอน เศรษฐกิจและถูกถ่วง

ความก้าวหน้า ความสงบสุขของบ้านเมือง ความมั่นคงของประเทศชาติถูกกระทบกระเทือนเอกราช อธิปไตย เสี่ยงอยู่ในอันตราย เศรษฐกิจทรุด ประชาชนเดือนรอนเพราะเหตุอาชญากรรมการป้องกันประเทศอ่อนแอเพราะพลังงานสูญเสียไปเพราะอุบัติเหตุยาเสพติดให้โทษเหล่านี้ เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง^{๓๓}

๒.๓.๑.๔ วิธีการป้องกันการติดยาเสพติด

การป้องกันการติดยาเสพติดได้ดังนี้

๑. พยายามไม่ไหยาทุกชนิด โดยมีได้รับคำแนะนำจากแพทย์
๒. อยาทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด เพราะติดยาแตรักษายาก
๓. ช่วยชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจถึงโทษและภัยอันตรายของยาเสพติดให้โทษ
๔. คอยสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่อยู่รวมกัน หรือผู้อยู่ใกล้ชิดผู้ร่วมงาน เมื่อทราบว่ามีผู้ติดยาเสพติดช่วยแนะนำให้เขารับการรักษา
๕. เมื่อทราบว่าที่ใดมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ให้ความร่วมมือโดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษทราบ

จะเห็นได้ว่ายาเสพติดเป็นอันตรายร้ายแรงกับผู้ใช้เป็นอย่างมาก จึงสมควรที่จะดำเนินการให้ความรู้ ถึงโทษ พิษภัยและชนิดของยาให้เยาวชน ประชาชนได้ทราบ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเบื้องต้นก่อนโดยการให้ความรู้ถึงโทษพิษภัย และวิธีการป้องกันและแก้ไข^{๓๔}

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพยาเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพยาเรื่อย ๆ

ตารางที่ ๒.๖ สรุปความหมายของยาเสพติดให้โทษ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความความหมายของยาเสพติดให้โทษ
สำนักนายกรัฐมนตรี, (๒๕๕๕ หน้า ๒๑).	องค์การอนามัยโลก ได้ให้คำนิยามของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อเข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมก็ตาม โดยจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ ๑. ผู้ใช้นี้แล้วต้องเพิ่มขนาดตลอดเวลา ๒. เมื่อหยุดใช้ก็จะทำให้เกิดมีอาการขาดยา ๓. ผู้ใช้เวลานี้เป็นเวลานาน จะทำให้เกิดความต้องการยานี้มากขึ้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ๔. ผู้ใช้นี้เป็นเวลานาน ก็จะทำให้เกิดผลร้าย

^{๓๓} พัทธราภา มนัสปัญญากุล, “การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาว ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคูใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๓๔} กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา, คู่มือนักเรียน – นักศึกษาและผู้ปกครอง, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๔๔), หน้า ๘-๑๖.

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	ความความหมายของยาเสพติดให้โทษ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด., ประเภทของยาเสพติด, (๒๕๕๘), [ออนไลน์].	องค์การสหประชาชาติ ได้จำแนกสารเสพติดเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑. ประเภทยาเสพติดให้โทษ ๒. ประเภทวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ๓. ประเภทยาควบคุม
พัชรภา มนัสปัญญากุล,(๒๕๕๕ หน้า ๑๗ – ๑๘).	ยาเสพติดทุกประเภทมีฤทธิ์ที่เป็นอันตรายต่อร่างกายในระบบประสาท สมอง การติดยาเสพติดไม่มีประโยชน์อะไรเกิดขึ้นอย่างแท้จริงเลย แต่กลับจะเกิดโรคและพิษร้ายแรงต่างๆ ขึ้นได้มาก ชีวิตมนุษย์ทั้งชีวิตเมื่อตกเป็นทาสยาเสพติดให้โทษแล้วก็จะเสื่อมโทรมไร้คุณค่าลง จนอาจสูญสิ้นไป หรือก่อให้เกิดภัย
กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา, (๒๕๕๔ หน้า ๘-๑๖).	การป้องกันการติดยาเสพติดได้ดังนี้ ๑. พยายามไม่หายาทุกชนิด โดยมีได้รับคำแนะนำจากแพทย์ ๒. อายาทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด เพราะติดง่ายแต่รักษายาก ๓. ช่วยชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจถึงโทษและภัยอันตรายของยาเสพติดให้โทษ ๔. คอยสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่อยู่รวมกัน หรืออยู่ใกล้ชิด ๕. เมื่อทราบว่าที่ได้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ความร่วมมือโดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่

๒.๓.๒ การป้องกันปัญหายาเสพติด

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เป็นไปในเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ กับการเพิ่มบทบาทของทุกฝ่ายในสังคมให้มีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยได้บรรจุเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ใน ส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ดังนี้

“ให้ครอบครัวองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรพัฒนาเอกชนภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนด้วย กระบวนการประชาสังคมและชุมชนเข้มแข็ง โดยเฉพาะการเฝ้าระวังปัญหาการผลิตการเสพและการ

ค้ายาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมภูมิคุ้มกัน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการป้องกันตนเองแก่เด็กและเยาวชน ที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด

ให้มีการคัดกรองกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ใช่ผู้ค้าออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการฝ่อกอาชีพ สร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

เร่งรัดการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการปราบปรามที่รวดเร็ว เด็ดขาดจริงจัง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติดโดยเฉพาะพื้นที่รอยต่อบริเวณชายแดน”^{๓๕}

ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ๒๒๘/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อระดมทุกส่วนในสังคมให้เกิดเป็นพลังของแผ่นดิน สำหรับต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติด ด้วยการหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหาและการลดระดับความรุนแรงของปัญหาลงตามลำดับ จนกระทั่งหมดไปในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ หมู่บ้านชุมชน และกลุ่มนักเรียน นักศึกษา โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส., กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบตามแผนการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เพื่อหยุดยั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าไปติดยาเสพติด สร้างจิตสำนึกและพลังประชาชน ให้เขามามีส่วนรวมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งควบคุมพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งในพื้นที่ แพร่ระบาดรุนแรง ปานกลางและเบาบางไม่ให้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย(กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน) และกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบตามแผนการแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดและลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในพื้นที่

แผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บท ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้กำหนดงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไว้ในแผนงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กำหนดมาตรการเชิงรุกในการป้องกันปราบปราม การแพร่ระบาดของยาเสพติด ตลอดจนสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต โดยเฉพาะการสกัดกั้นการลักลอบนำเขาส่งออกตามแนวชายแดน และเส้นทางลำเลียงต่างๆ

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในสถานีดำรวจ และจัดชุดสอบสวนขึ้นรับผิดชอบ เฉพาะคดียาเสพติดในระดับกองบังคับการจังหวัด

^{๓๕} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ฉบับที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

๓. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการข่าวข้อมูลข่าวสารให้เป็นระบบทันต่อเหตุการณ์ และมีประสิทธิภาพในทุกระดับ

๔. กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกข้าราชการตำรวจ ตลอดจนประชาชน ให้บังเกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันป้องกันปราบปรามยาเสพติด^{๓๖}

๒.๓.๒.๑ มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในต่างประเทศและประเทศไทย

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ป.ค.ศ. ๑๙๘๔ National Strategy Prevention of Abuse and drug trafficking กล่าววาทโปรแกรมการป้องกันยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่กว้างขวาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อครอบคลุมทุกสังคม ทุกชุมชน ทุกครอบครัว ทุกโรงเรียน ทุกธุรกิจ ในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดไปสู่ทุกคน และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนรวมในการต่อต้านยาเสพติด ตลอดจนพฤติกรรมการใช้ยาในทางที่ผิด การป้องกันนั้นจะรวมถึงการกระตุ้นแก่ผู้ที่ไม่เคยใช้และผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดให้เกิดความสำนึก และเลิกยาเสพติด

ป.ค.ศ. ๑๙๘๗ The Nations and Drug Abuse Control ได้กล่าวว่าการป้องกันยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่ กว้างขวางไปทั่วโลก โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่ทุกชาติ ทุกสังคม ทุกชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ทุกคนพร้อมทั้งกระตุ้นให้ทุกคนเข้ามามีส่วนรวมในการต่อต้านยาเสพติด และการใช้ยาเสพติด ตลอดจนการแนะนำให้ความรู้ และการสร้างจิตสำนึกต่อการรักษายาเสพติด

ป.ค.ศ. ๑๙๗๘ United Nation Division of Narcotic Drug ได้กล่าวถึงการป้องกันยาเสพติดไว้ ๓ ประการดังนี้

๑. มาตรการด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการจั้ดบริการด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ยาในทางที่ ผิด และอันตรายของยาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกันยาเสพติดโดยผ่านแนวคิด ๒ ประการ คือ แนวคิดการขู่ใหญ่กลัวยาเสพติด และแนวคิดเกี่ยวกับขอเท็จจริงของยาเสพติด

๒. มาตรการด้านการศึกษา มาตรการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อชักชวน หรือกระตุ้นให้มีความรู้ เกี่ยวกับยาเสพติด โดยผ่านหลักสูตรของโรงเรียนหรือโปรแกรมต่างๆ ที่เน้นการพัฒนาบุคคล และทักษะของบุคคลมี ๔ โปรแกรม คือ โปรแกรมการเรียนการสอนการให้ความรู้ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การพัฒนาบุคคลและการให้การศึกษารองยา ในหลักสูตรรวมของโรงเรียน

๓. มาตรการด้านชุมชน มาตรการนี้มุ่งให้ประชาชนเกิดความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยและปัญหาของยาเสพติด โดยรวมพลังประสานการบริการ ทรัพยากรและประชาชน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ตลอดจนผสมผสานรูปแบบต่างๆ ทางสังคมเพื่อป้องกันยาเสพติด

^{๓๖} สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ปัญหาและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ, สำนักงานแผนงานและงบประมาณ, ๒๕๔๔, หน้า ๑๐-๑๑.

ประเทศอังกฤษ

Home office, UK Action on drug Misuse : The Governments Strategy
ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันยาเสพติดของประเทศอังกฤษ ใช้วิธีการเผยแพร่ ป้องกันและให้การศึกษา เพื่อป้องกันโดยเฉพาะเยาวชนที่ ยังมีติดยาเสพติด ไหยังคงไม่ไขต่อไป โดยเตือนถึงอันตรายที่มีต่อสุขภาพและการเสี่ยงอื่นๆ เช่น โรคเอดส์ ซึ่งเกิดจากการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน และยังมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและกิจกรรมทางเลือก การเสริมสร้างความรู้ และทักษะในการเลือกหนทางที่ไม่ใช้ยาเสพติด

การเผยแพร่การป้องกันนั้น รัฐบาลอังกฤษได้จัดการรณรงค์ทางการศึกษาด้านสาธารณสุข และการเผยแพร่ความรู้ เพื่อป้องกันการใช้ในทางที่ผิด เน้นความสูญเสียอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดทั้งอันตรายจากการใช้ยาเกินขนาด

การป้องกันโดยการให้การศึกษา ไดสนับสนุนการให้การศึกษา เพื่อป้องกันยาเสพติดต่อหน่วยงานทางการศึกษา ให้จัดการศึกษาอบรมครูในโรงเรียนและบุคลากรที่ ทำงานกับเยาวชน จัดตั้งหน่วยป้องกันยาเสพติดกลาง และคณะทำงานป้องกันยาเสพติดระดับท้องถิ่น เพื่อช่วยป้องกันการใช้ยาเสพติดในชุมชน โดยประจำอยู่ชุมชนละ ๓ – ๔ คน ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยป้องกันกลาง

ประเทศอินโดนีเซีย

รัฐบาลอินโดนีเซียได้ยึดถือนโยบายที่ว่า “การป้องกันดีกว่าการรักษา” โดยมุ่งที่จะให้ข่าวสาร ความรู้ รวมทั้งการบริการสนเทศแก่ชุมชน โดยเฉพาะบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูรวมทั้งเยาวชน โดยความร่วมมือนั้น เป็นความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาศาสนา วัฒนธรรม ตำรวจ สุขภาพ และการบริการทางดานสังคม ตามนโยบายดังกล่าว ได้มีการแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับที่ ๑ มุ่งป้องกันเยาวชนผู้บริสุทธิ์ มิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในชุมชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางเลือก

ระดับที่ ๒ มุ่งป้องกันชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนที่ติดยาเสพติด ให้เลิกใช้ยาเสพติด โดยใช้การรักษาด้วยวิธีการทางแพทย์

ระดับที่ ๓ มุ่งไปที่การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยตรง เพื่อป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวกลับไปติดยาซ้ำ

ประเทศฟิลิปปินส์

การป้องกันยาเสพติดของประเทศฟิลิปปินส์ ได้มุ่งเน้นเรื่องให้การศึกษา เพื่อป้องกันยาเสพติดเป็นสวนใหญ่กลุ่มเป้าหมายที่เน้นให้ความสำคัญได้แก่นักเรียน นักศึกษาในสถาบันต่างๆ และได้มีกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อป้องกันยาเสพติด ได้แก่

- School – based program โดยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันยาเสพติด เช่น การฝึกเป็นผู้นำ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมการฝึกอาชีพ

- Community – based program โดยการสร้างการมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน ที่จะกระตุ้นให้ชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เยาวชนในชุมชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และไม่ไชยาเสพติด
- School – based community – oriented program เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ครู ชุมชน ในการร่วมมือป้องกันยาเสพติด

ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ใช้มาตรการทางกฎหมายที่ รุนแรงแก่ผู้ค้ายาเสพติด และการกำหนดหรือสอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดลงในหลักสูตรการสอนในโรงเรียน และในปัจจุบันประเทศสิงคโปร์ ยังได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับสารระเหย โดยการออกกฎหมายเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของเยาวชนขึ้น โดยสามารถบังคับควบคุมเยาวชนที่ ติดสารระเหยได้เป็นเวลานาน ๑๒ เดือน ด้วยการบังคับให้บำบัดรักษา และสำหรับเด็กที่ เกเร หรือว่างงานจะถูกส่งไปยัง Boy Clubs ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อป้องกันอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ที่จะชักนำไปสู่การไชยาเสพติด

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซีย ได้มุ่งเน้นการป้องกันยาเสพติดที่ กลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ มิให้เขาไปเกี่ยวข้องกับไชยาเสพติด โดยให้การศึกษา ให้ข่าวสาร และการสร้างความตระหนักให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีจุดมุ่งหมายที่ จะปลูกฝังให้เยาวชน มีจิตสำนึกในการต่อต้านยาเสพติด มีความรู้ และกลัวพิษภัยของยาเสพติด รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกที่เป็นประโยชน์กับเยาวชนเพื่อป้องกันยาเสพติด

ประเทศไทย

การป้องกันยาเสพติดของไทยนั้น ได้นำรูปแบบจิตวิทยา – สังคมมาเป็นหลักประยุกต์ใช้เพื่อมุ่งพัฒนาตัวบุคคล ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่ไปกับพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และทางสังคมโดยป้องกันการไชยาเสพติด ในขณะที่บุคคลใดยังไม่มีประสบการณ์ในการทดลองไชยาเสพติดครั้งแรกนั้น จะให้กระบวนการศึกษาเพื่อการป้องกันเป็นเครื่องมือปลูกฝังทัศนคติ ต่อต้านการไชยาเสพติด อันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่ไชยาในทางที่ผิดต่อไป

สำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทดลองไชยาเสพติดแต่ยังไม่ถึงขั้นติดยา จะให้กระบวนการ การศึกษา เพื่อการป้องกันมาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด โดยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขการมุ่งพัฒนาบุคคล เพื่อป้องกันมิให้ไปทดลองไชยาเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งนอกเหนือจากกระบวนการพัฒนาตัวคนแล้วยังรวมถึงการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลมีการลดปริมาณยาเสพติดลง

ในแนวคิดนี้ ประเทศไทยได้ใช้เป็นหลักการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มาตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปี โดยยึดมั่นในหลักการลดปริมาณยาเสพติด (Supply Reduction)

และการลดความต้องการใช้ยาเสพติด (Demand Reduction) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีมาตรการดำเนินงาน ๔ ด้าน คือ

๑. มาตรการปราบปรามยาเสพติด
๒. มาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
๓. มาตรการควบคุมพืชเสพติด
๔. มาตรการป้องกันยาเสพติด^{๓๗}

๒.๓.๒.๒ รูปแบบวิธีการป้องกันยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ให้ความหมายของการป้องกันยาเสพติดว่า หมายถึง “การให้การศึกษ ขาวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก เมื่อประสบปัญหากับตนเองและครอบครัว และในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของตัวยา รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีสวนผลักดานไหนคนไปใช้ยาเสพติดควบคุมกันไปด้วย”

เฮเลน โนวลิส (Helen Nowlis) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป้นของปัญหาเสพติด ที่มีความสัมพันธ์กัน ๓ ประการ คือ คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม โดยให้แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดไว้ ๔ รูปแบบ คือ

๑. รูปแบบศีลธรรม – กฎหมาย (The Legal – moral Model) แนวคิดนี้มองปัญหาเสพติด โดยเน้นความสำคัญที่ตัวยา และมีความเชื่อว่าถ้ามีการย้าถึงอันตรายอันเกิดจากผลของยาเสพติดให้มากที่สุดแล้วจะช่วยยับยั้งการใช้ยาเสพติดได้ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาบางชนิดที่ ทำให้เกิดปัญหา การชี้แจงให้ทราบขอเท็จจริงเกี่ยวกับยาเสพติดในดานกฎหมายและบทลงโทษ และยังเชื่ออีกว่าการลงโทษและการชวาวจะลงโทษ จะช่วยไหคนเกิดความกลัวและไม่กล้าทำ

๒. รูปแบบสุขภาพอนามัย (The Public Health Model) แนวคิดนี้ มองปัญหาเสพติดเป็นเรื่องของสุขภาพอนามัย หรือเป็นเรื่องของโรคภัยไข้เจ็บ จึงทำให้เกิดความคิดที่ จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนเสียก่อน โดยใช้มาตรการต่างๆ เช่น โครงการการศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติดซึ่งมักจะใช้วิธีการให้ข่าวสารเกี่ยวกับโทษภัยที่ เกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติดบางประเภท ตลอดจนอันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้และสังคม

๓. รูปลจิตวิทยา – สังคม (The Psycho – Social Model) แนวคิดนี้ ถือว่าคนยาและสิ่งแวดล้อม เป้นองคประกอบสำคัญของการใช้ยาและผู้ไชยา จึงควรไหความสนใจกับเหตุผลและความจำเป็นที่บุคคลตองไชยา แนวคิดนี้เกี่ยวของกับสังคมในดานที่ว้าสังคมเป้นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการใช้ยา ปฏิกริยาตองการใช้ยา และผู้ไชยาจึงเสนอไหพิจารณาถึงความต้องการดานสวนตัวและสังคมของบุคคล

^{๓๗} อาริรัตน์ ภู่อิ่ม, “ปัญหาความเป็นไปได้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖-๑๗.

๔. รูปแบบสังคม – วัฒนธรรม (The Social – Culture Model) แนวคิดรูปแบบนี้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน และเห็นว่าบางสิ่งบางอย่างของสังคมควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบุคคล และความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้นควรลดความเคร่งครัด และความไม่เป็นกันเองลง และควรมุ่งคำนึงถึงตัวนักเรียนในฐานะเป็นมนุษย์มากขึ้น ใ้หาการทำงานควรให้คนทำงานด้วยการได้รับความตอบแทนที่น่าพอใจ มากกว่าการมุ่งแต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว

จากแนวความคิดทั้ง ๔ รูปแบบดังกล่าว รูปแบบจิตวิทยา – สังคม เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตัวคนและพฤติกรรม^{๓๔}

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติด ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า ถ้าชุมชนเป็นผู้แก้ปัญหาแล้วสามารถลดปัจจัยและเงื่อนไขซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัญหา ทั้งปัญหาพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ สภาพชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้หมด และสามารถช่วยลดปัจจัยจากครอบครัวและปัจจัยการแพร่กระจายของยาเสพติดได้หมด ตลอดจนสามารถกำหนดพฤติกรรมของชุมชนหรือ สังคมเสียใหม่ไม่ให้อำนวยความสะดวกต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ย่อมเป็นการป้องกันปัญหาเสพติดที่ดี

ตารางที่ ๒.๗ สรุปการป้องกันปัญหาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันปัญหาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (๒๕๔๔).	ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการดำเนินเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นไปในเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ กับการเพิ่มบทบาทของทุกฝ่ายในสังคมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, (๒๕๔๔ หน้า ๑๐-๑๑).	แผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแบบท ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้กำหนดแผนงานป้องกัน ๑. กำหนดมาตรการเชิงรุกในการป้องกันปราบปราม ๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันปราบปราม ๓. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการข่าว ๔. กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกข้าราชการตำรวจ
อารีรัตน์ ภู่อิม, (๒๕๔๐ หน้า ๑๖ – ๑๙).	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมาตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปี โดยยึดมั่นในหลักการลดปริมาณยาเสพติด (Supply Reduction) และการลดความต้องการใช้ยาเสพติด (Demand Reduction) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีมาตรการดำเนินงาน ๔ ด้าน คือ

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔-๑๕.

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันปัญหายาเสพติด
	๑. มาตรการปราบปรามยาเสพติด ๒. มาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ๓. มาตรการควบคุมพืชเสพติด ๔. มาตรการป้องกันยาเสพติด
เรื่องเดียวกัน, (หน้า ๑๔-๑๕).	เฮเลน โนวลิส (Helen Nowlis) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็ของปัญหาเสพติด ที่มีความสัมพันธ์กัน ๓ ประการ คือ คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม โดยให้แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดไว้ ๔ รูปแบบ คือ ๑. รูปแบบศีลธรรม – กฎหมาย (The Legal – moral Model) ๒. รูปแบบสุขภาพอนามัย (The Public Health Model) ๓. รูปลจิตวิทยา – สังคม (The Psycho – Social Model) ๔. รูปแบบสังคม – วัฒนธรรม (The Social – Culture Model)

๒.๔ ข้อมูลพื้นที่วิจัย

ลักษณะที่ตั้ง / อาณาเขตและเขตการปกครอง

สำนักงานเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร ตั้งอยู่เลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลสำนักขุนเณร อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร ถนนหมายเลข ๑๐๖๙ บางมูลนาก-วังจี้ว ระยะห่างจากจังหวัดพิจิตร ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร จำนวนพื้นที่ ๑๒.๓๐ ตารางกิโลเมตร อาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อ ต.สำนักขุนเณร (เขตเทศบาลตำบลวังบงค์) อ.ดงเจริญ และ ต.วังตะกู อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร

การดำเนินงาน “ตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด” เทศบาลตำบลสำนักขุนเณร ดังนี้

จัดการอบรมในเขตเทศบาลตามชื่อโครงการ แสงธรรมส่องใจสำนักขุนเณรส่องทางห่างไกลยาเสพติด “ภายใต้โครงการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ประจำปี ๒๕๕๖”

หลักการและเหตุผล

ด้วยรัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง โดยใช้ “ยุทธศาสตร์ พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด” เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อบ่มเน้นให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับนำไปปฏิบัติ ช่วยกันสร้างพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดภายในองค์กรของตนเองและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และรัฐบาลได้กำหนดให้ใช้แผนยุทธศาสตร์พลัง

แผ่นดินอาชญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นแผนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกกระดับ และทุกองค์กร โดยเฉพาะการปฏิบัติงานระดับตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนยาเสพติด

เทศบาลตำบลสำนักขุนเณร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เห็นว่าการแก้ไขยาเสพติดเป็นภารกิจเร่งด่วนและเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผล โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่เทศบาลรับผิดชอบและดูแลอยู่ที่ต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในเขตชุมชน ที่มีเยาวชน นักเรียน อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะต้องเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต ดังนั้น เพื่อเป็นการให้การร่วมมือกับภาครัฐ และเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลฯ เทศบาลสำนักขุนเณร จึงได้จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำของชุมชน ข้าราชการ ประชาชน นักเรียน เยาวชน และบุคคลทั่วไป ในเขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเป็นส่วนประสานและสื่อกลางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และผสมผสานกับยุทธศาสตร์หลักและนโยบายของรัฐบาล ที่เป็นวาระแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับท้องถิ่น เทศบาลตำบลสำนักขุนเณรจึงได้ดำเนินจัดทำโครงการแสงธรรมส่องใจ สำนักขุนเณรส่องทาง ห่างไกลยาเสพติด “ภายใต้โครงการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดประจำปี ๒๕๕๖”

รูปแบบการอบรมฯ ดังนี้

๑. เป็นการบรรยายประกอบสื่อต่างๆ พร้อมทั้งสาธิตตัวอย่างชนิด และประเภทของยาเสพติด
๒. เป็นการบรรยายธรรมะเพื่อขัดเกลาจิตใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมฯ
๓. ทำกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ร่วมกันเพื่อเน้นความสามัคคี และการมีส่วนร่วมในการทำงาน

หัวข้อการอบรมฯ ดังนี้

๑. กิจกรรม Walk Rally (การละลายพฤติกรรม) โดยคณะวิทยากรจาก กองบิน ๔๖ จังหวัดพิษณุโลก
๒. รักลูกถูกทางห่างไกลยาเสพติด โดยคณะวิทยากรจาก กองบิน ๔๖ จังหวัดพิษณุโลก
๓. แสงธรรมส่องใจ ห่างไกลยาเสพติด (ครอบครัวยุ่นด้วยหลักธรรม) โดย ท่านพระครูสิริสุตโสภณ
๔. บทบาทเยาวชนกับการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยคณะวิทยากรจาก กองบิน ๔๖ จังหวัดพิษณุโลก
๕. การสร้างความเข้มแข็งทางใจ โดยคณะวิทยากรจาก กองบิน ๔๖ จังหวัด พิษณุโลก

ระยะเวลา-สถานที่ดำเนินงาน

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ ณ อาคารเอนกประสงค์เทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร

งบประมาณ

ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักปลัดเทศบาล แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน งานส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและ

วัสดุ ประเภทค่าใช้จ่าย รายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ เป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดงบประมาณตั้งไว้ ๗๒,๒๐๐ บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการแสงธรรมส่องใจ ทางไกลยาเสพติด ภายใต้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปี ๒๕๕๖ ดังรายการดังต่อไปนี้

๑. ค่าจ้างเหมาจัดทำอาหาร/อาหารว่างสำหรับผู้เข้ารับการอบรมฯ เป็นเงิน ๔๓,๗๕๐ บาท
๒. ค่าตอบแทนวิทยากร เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
๓. ค่ากระเปาะเอกสารสำหรับผู้เข้ารับการอบรมฯ เป็นเงิน ๑๒,๒๕๐ บาท
๔. ค่าวัสดุ อุปกรณ์ การอบรมฯ เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
๕. ค่าป้ายโครงการ เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๖. ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

๗๒,๒๐๐ บาท

หมายเหตุ งบประมาณทุกประเภทสามารถถัวเฉลี่ยจำหน่ายทดแทนกันได้

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักปลัดเทศบาลเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร^{๓๙}

จำนวนประชากร

๑. เขตเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร มีทั้งหมด ๓ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๔

๒. เทศบาลตำบลสำนักขุนเณร มีการจัดตั้งชุมชนทั้งหมด ๔ ชุมชน^{๔๐} ดังนี้

ชุมชน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน	ประธานชุมชน
	ชาย	หญิง	รวม		
บ้านสำนักขุนเณร	๔๕๐	๓๗๓	๘๒๓	๓๗๕	นายชัยชาญ มาชื่น
บ้านห้วยแห้ง	๒๗๒	๒๖๙	๕๔๑	๑๔๑	นางลำดวน พุทธสอน
บ้านไทรย้อย	๓๑๖	๒๙๐	๖๐๖	๑๗๐	นางประนอม พิรา
บ้านกุดระกำ	๒๐๔	๒๑๑	๔๑๕	๑๒๑	นางจำรูญ สอนมงคล
รวมทั้งสิ้น	๑,๒๔๒	๑,๑๔๓	๒,๓๘๕	๘๐๗	

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

พระมหาเตชินท์ สิทธาภิภู (ผกา) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารผลการศึกษา พบว่า

^{๓๙} สำนักปลัดเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร, (บันทึกข้อความ, ๒๕๕๖), หน้า ๑-๓.

^{๔๐} ที่มาของข้อมูลพื้นฐานสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ของเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

ระดับประสิทธิผลการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.54$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติในประสิทธิผลการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกันในขณะที่เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

ปัญหาอุปสรรคต่อการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ คือ เจ้าหน้าที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรักในงานให้บริการน้อย เอกสารอธิบายขั้นตอนให้บริการในด้านต่างๆ ยังไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมโดยรวมไม่เหมาะสม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดเจ้าหน้าที่แนะนำขั้นตอนการให้บริการและประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะต่อการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความรักในงานให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรวมให้เหมาะสม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมในขั้นตอนการให้บริการและประชาสัมพันธ์ให้เพียงพอ^{๔๑}

ร้อยตำรวจตรี พัชรพล แสงพุ่ม ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานสถานีตำรวจภูธร เมืองพิษณุโลก ผลการศึกษา พบว่า

๑. ปัจจัยแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านบุคลากร และด้านอำนาจการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดแต่ละด้านพบว่าด้านการปฏิบัติงานมีความถูกต้องรวดเร็วอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด อยู่ในระดับปานกลาง

๓. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก จำแนกตามปัจจัยที่ส่วนบุคคล ได้แก่ ชัยยศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนชัยยศมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๕ จึงยอมรับ

^{๔๑} พระมหาเตชินท์ สิทธาภิภู (ผกา), ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔),

สมมติฐานการวิจัย ปัจจัยแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานีดารวจภูธร เมืองพิษณุโลก ด้านการบริหารจัดการ ในระดับสูงมาก จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๔. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานสถานีดารวจภูธรเมืองพิษณุโลก พบว่า งบประมาณในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ยานพาหนะสำหรับเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณเช่นเครื่องมือประเภทกล้อง CCTV คุณภาพสูงเพื่อติดตามทางแยกสำคัญที่ตรวจจับภาพตอนกลางคืนได้อย่างชัดเจน ขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันใช้บุคลากร และบริหารบุคลากรภายใต้ความขาดแคลน เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการไม่ได้รับสวัสดิการเช่น เบี้ยเลี้ยง เงินเลี้ยงภัย ในเวลาที่ต้องออกตรวจนอกเวลางานปกติในบางครั้ง การปฏิบัติงานด้านคดีที่เกิดขึ้นไม่สามารถทำได้ทันในเวลาปกติเนื่องจากปริมาณงานกับบุคลากรไม่สมดุลกัน การทำงานของตำรวจมีผลกับผู้ถูกจับกุมการจะสรุปสำนวนคดีต่างๆให้ได้รับความรวดเร็ว ต้องมีความละเอียดบางครั้งจึงเป็นการยากที่จะทำงานให้ได้เร็วทุกคดี ข้อมูลต่างๆที่จะเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่ได้รับข่าวสาร ข้อเสนอแนะควรจัดทำของงบประมาณโดยแผนกที่รับผิดชอบ เสนอค่าของงบประมาณประจำปี เกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ฝ่ายกำลังพลควรเสนอขอกำลังพลเพิ่มในส่วนที่ขาด และเรียกกำลังพลในส่วนที่ไปช่วยราชการที่หน่วยอื่นกลับมาประจำที่เดิม ควรจัดสรรงบประมาณให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ ให้ได้รับเงินชดเชยแทนเงินเลี้ยงภัยในกรณีที่ต้องออกปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่สายงานป้องกันปราบปราม ควรสนับสนุนบุคลากรให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ^{๔๒}

วัชร อักษร ได้ศึกษาประสิทธิผลการให้บริการตามหลักสังกัดหมวด ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า

๑. ประสิทธิผลการให้บริการตามหลักสังกัดหมวด ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านปียวาจา (การพูดจาไพเราะ) ($\bar{X} = ๔.๓๐$) ด้านอรรถจริยา (การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์) ($\bar{X} = ๔.๒๘$) ด้านทาน (การเอื้อเฟื้อการให้บริการ) ($\bar{X} = ๔.๒๐$) และด้านสมานัตตตา (การประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย) ($\bar{X} = ๓.๗๙$)

๒. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อประสิทธิผลการให้บริการตามหลักสังกัดหมวด ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน ประชาชนมีความพึงพอใจในประสิทธิผลการให้บริการหลักสังกัดหมวด ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการให้บริการตามหลักสังกัดหมวด ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้ ควรให้ความสนใจเอาใจใส่ให้บริการประชาชนด้วยความถูกต้อง และเป็นธรรม ควรมีการแจ้งขั้นตอนการทำงานให้ผู้อื่นได้รับทราบ เจ้าหน้าที่ควรมีจิตใจให้บริการ รักในการบริการด้วยความเต็มใจ หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจา

^{๔๒} ร้อยตำรวจตรีพัชรพล แสงพุ่ม, ประสิทธิผลการบริหารงานสถานีดารวจภูธรเมืองพิษณุโลก, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖),

ไพเราะอ่อนหวาน คอยให้บริการประชาชนผู้มาใช้บริการ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยสอบถาม ขวนขวายช่วยเหลือในการเขียนคำร้อง หรือบริการอื่นๆ ปฏิบัติต่อทุกคนให้เท่าเทียมกัน เสมอต้นเสมอปลายกับทุกคนโดยไม่คำนึงถึงฐานะ มีจิตใจที่เป็นกลาง ยุติธรรม ไม่ลำเอียง มีศีลธรรมประจำใจ เอื้อเฟื้อต่อประชาชน ควรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนทุกกิจกรรม และเสนอตนเองในการช่วยเหลือชุมชนโดยไม่ต้องร้องขอ^{๔๓}

พระครูอุทัยวรกิจ (ณรงค์ สุปญโญ) ได้ศึกษา ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า

๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผลการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีผลต่อการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานีไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและมีคุณภาพ งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ และขาดการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น ควรพัฒนาประชาชนให้มีความรู้สนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และมีหน่วยงานที่ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง^{๔๔}

พระมหาถาวร อภิขุโว (วิเศษเลิศ) ได้ศึกษา ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า

๑. ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าอยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน คือ ด้านการปกครอง ($\bar{X} = ๓.๕๐$) และ ด้านสาธารณูปการ ($\bar{X} = ๓.๔๑$) ส่วนอีก ๔ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเผยแผ่ ($\bar{X} = ๓.๒๘$) ด้านการศาสนการศึกษา

^{๔๓} วัชร อักษร, ประสิทธิผลการให้บริการตามหลักสังฆัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖),

^{๔๔} พระครูอุทัยวรกิจ (ณรงค์ สุปญโญ), ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖),

($\bar{X} = ๓.๕๐$) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{X} = ๓.๒๐$) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{X} = ๓.๐๕$) ตามลำดับ

๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า พระสงฆ์ที่มี อายุ พรรษา ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนพระสงฆ์ที่มี อายุ พรรษา ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดบึงกาฬ ไม่แตกต่างกัน

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ พบว่า

๑. ด้านการปกครอง พระภิกษุสามเณรขาดความรู้ในเรื่องการปกครองคณะสงฆ์ ควรส่งเสริมผู้มีความสามารถเหมาะสมเข้ามาบริหารปกครองด้วยหลักธรรมและดูแลพระภิกษุสงฆ์ให้ทั่วถึง

๒. ด้านการศาสนศึกษา พระภิกษุสามเณรขาดทุนในการศึกษาในระดับสูง ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์ทุกรูปในวัดได้เรียนพระธรรมวินัยเป็นประจำ

๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ การตั้งกองทุนสนับสนุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรยังไม่เพียงพอ ควรมีการจัดตั้งทุนให้พระภิกษุสามเณรศึกษาต่อในระดับที่สูง

๔. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รูปแบบการเผยแผ่ยังไม่ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ควรนำสื่อรูปแบบต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่

๕. ด้านการสาธารณูปการ การสร้างถาวรวัตถุในปัจจุบันมักไม่คำนึงถึงความจำเป็นมากนักในการสร้าง ยังขาดการดูแลบำรุงรักษารวมทั้งความสะอาด ควรจัดตั้งกองทุนและมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลด้านนี้โดยเฉพาะ

๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ ขาดการมีส่วนร่วมกับชุมชน ไม่มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรกำหนดแผนการปฏิบัติงานในด้านนี้^{๔๕}

พระจอม จารุวณโณ (หงษ์ทอง) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า

๑. ประสิทธิภาพของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน มีเพียงด้านการติดตามผลที่อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านสถานที่ให้บริการ ($\bar{X} = ๓.๓๙$) ด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{X} = ๓.๑๒$) ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = ๓.๑๑$) และด้านการวางแผน ($\bar{X} = ๓.๐๒$)

^{๔๕} พระมหาถาวร อภิขุโว (วิเศษเลิศ),ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖),

๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วน ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง พบว่าประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น นโยบายต่างๆ ถูกกำหนดจากบนลงล่างซึ่งเป็นนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาความยากจน รวมทั้งประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่มีความจริงใจในการแก้ปัญหาความยากจนให้กับประชาชน และงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนขึ้น ส่วนด้านข้อเสนอแนะองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความยากจน โดยการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานด้วยความตั้งใจและจริงใจเสมือนว่าประชาชนทุกคนเป็นญาติมิตรของตนเอง การวางแผนการปฏิบัติงาน ควรมีการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างปัญหากับแนวทางแก้ไข และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานให้อย่างเพียงพอและเหมาะสม

๔. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปได้ดังนี้ การแก้ไขปัญหาความยากจนจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกระบวนการให้บริการกับประชาชนอย่างแท้จริง มีการสำรวจ สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก่อนที่จะกำหนดเป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาและ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเพียงพอ ส่วนภาค ประชาชนควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และคอยติดตามการดำเนินงานอย่าง ใกล้ชิดเพื่อให้เกิดความร่วมมือทั้งภาครัฐและประชาชน^{๔๖}

ร้อยตำรวจเอกหญิง ศุภกานต์ เจริญสุข ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูฝึกในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า

๑. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูฝึกในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๔๕) เมื่อพิจารณาจาก

^{๔๖} พระจอม จารุณโณ (หงษ์ทอง),ประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗),

รายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านเอกสาร อุปกรณ์และโสตทัศนูปกรณ์ ด้านคุณสมบัติของครูฝึกอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเนื้อหาสาระในการฝึกอบรม และด้านการปกครองบังคับบัญชานักเรียนนายสิบตำรวจและผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

๒. เปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูฝึกในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ชัยยศ และหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ชัยยศ และหลักสูตรที่เข้ารับการฝึกอบรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูฝึกในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูฝึกในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ครูฝึกขาดการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม ทักษะการปฏิบัติงานใหม่ๆ ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ศิลปะป้องกันตัวยังเป็น แบบเดิมๆ ที่เคยฝึกมาไม่มีรูปแบบใหม่ๆ ครูฝึกคุ้นเคยยังยึดติดและเคยชินกับรูปแบบตามแบบฝึกแบบเดิม และระบบการยิงปืนพกตามหลักสูตรที่บรรจุอยู่ในแบบฝึกยุทธวิธี ยังไม่มีความทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ครูฝึกไม่มีเอกสารประกอบการฝึกให้ศึกษา ส่วนมากเป็นการอธิบายทำความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติทันที อุปกรณ์การฝึกของครูฝึก มีไม่เพียงพอและไม่มีมาตรฐาน เช่น ปืนพลาสติกที่ใช้ในการฝึกไม่มีคุณภาพ และไม่เหมาะกับการใช้ฝึก ครูฝึกมีความชำนาญในการฝึกอบรมในเรื่องเดิมๆ โดยไม่ได้มีการต่อยอดความรู้ใหม่ๆ ครูฝึกบางท่านมีอายุค่อนข้างมาก และร่างกายไม่แข็งแรงทำให้เป็นอุปสรรคสำหรับภาคการฝึกต่างๆ ครูฝึกมีจำนวนน้อยเนื่องจากตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ได้รับเงินประจำตำแหน่งน้อยกว่าสายงานอื่น ทำให้ขาดแคลนไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน และครูฝึกไม่ได้พักผ่อนเนื่องจากครูมีจำนวนน้อย ต้องทำงานมากขึ้น การฝึกอาวุธปืนของครูฝึกหลายท่านยังเป็นแบบเดิม เนื่องจากต้องสอนตามตำราของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีครูบางท่านที่หาเทคนิคการฝึกแบบใหม่มาสอนเพิ่มเติมให้นอกเหนือจากในตำรา ในแต่ละหลักสูตรมีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก ทำให้ครูฝึกไม่สามารถดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างทั่วถึง จำนวนครูฝึกมีน้อยไม่สมดุลกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้การดูแลได้อย่างไม่ทั่วถึง ครูฝึกมีชั้นยศที่ต่ำกว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับครูฝึก ครูฝึกไม่กล้าออกคำสั่งได้อย่างเต็มที่^{๔๗}

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ คือความสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร มาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

^{๔๗} ร้อยตำรวจเอกหญิง ศุภกานต์ เจริญสุข, ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูฝึกในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๖ จังหวัดนครสวรรค์, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗),

ตารางที่ ๒.๘ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหาเตชินท์สิทธาภิภู (ผากา), (๒๕๕๔).	การเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกันในขณะที่เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน
ร้อยตำรวจตรี พัทธพล แสงพุ่ม, (๒๕๕๖).	๑. ปัจจัยแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ๒. ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๓. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกจำแนกตามปัจจัยที่ส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ๔. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก พบว่า งบประมาณในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ยานพาหนะสำหรับเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณ ขาดแคลนบุคลากร
วัชร อักษร, (๒๕๕๖).	ประสิทธิผลการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก งานปกติในบางครั้ง ข้อมูลต่างๆที่จะเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่ได้รับข่าวสาร
พระครูอุทัยวรกิจ (ณรงค์ สุปญโญ), (๒๕๕๖).	๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานีไม่แตกต่างกัน

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหาถาวร อภิษฐ์โว (วิเศษเลิศ), (๒๕๕๖).	๑. ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ พบว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน
พระจอม จารุณโณ (หงษ์ทอง), (๒๕๕๗).	โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน มีเพียงด้านการติดตามผลที่อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยตามลำดับ คือ ด้านสถานที่ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร และด้านการวางแผน
ร้อยตำรวจเอกหญิง ศุภกานต์ เจริญสุข, (๒๕๕๗).	โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๔๕$) เมื่อพิจารณาจากราย ละเฉลี่ยแต่ละด้านพบว่า ด้านเอกสาร อุปกรณ์และวัสดุทัศนูปกรณ์ ด้านคุณสมบัติของครูฝึกอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเนื้อหาสาระในการฝึกอบรม และด้านการปกครองบังคับบัญชานักเรียนนายสิบ ตำรวจและผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากการศึกษางานวิจัยของไทยและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหายาเสพติด ซึ่งสามารถประมวลได้ดังนี้

จรีรัตน์ เนาวจำเนียร ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริหารต่อการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยฝ่ายปกครองต่างเห็นด้วยกับการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาเสพติดของนักเรียนและสามารถ

นำไปปฏิบัติได้ แต่ผู้บริหารสวนใหญ่ยังขาดความรู้ที่แท้จริง และมากพอที่จะนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมภายในโรงเรียนได้^{๔๘}

แววตา ธนบัตร ศึกษาเรื่อง “การศึกษาผลของการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า การเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าและความน่าเชื่อถือในแหล่งข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า^{๔๙}

พยนต์ พันธศรี ศึกษาเรื่อง “นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทของประเทศไทย : ศึกษากรณีเฉพาะกรณีแอมเฟตามีน (ยาบ้า)” ผลการวิจัย พบว่า แอมเฟตามีนมีทั้งประโยชน์และโทษ แต่มีการนำไปใช้ในทางที่ผิดเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ใช้ และปัญหาของการใช้แอมเฟตามีนนั้น แตกต่างจากปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิดอื่นๆ การที่ผู้ใช้แรงงานใช้แอมเฟตามีน เนื่องจากความกดดันทางด้านค่าครองชีพ สำหรับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ต้องใช้มาตรการปราบปรามป้องกัน และบำบัดรักษาผู้เสพไปพร้อมๆ กัน^{๕๐}

ทองอินทร์ วงศ์โสธร และคณะ ศึกษาและดำเนินการโครงการประเมินผลแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ – ๒๕๓๙ ระยะที่ ๑ (การสำรวจความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อต้านยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษา และประชากรวัยแรงงาน) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดในระดับมาก ซึ่งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์มากที่สุด สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน ได้แก่ บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย รายได้ของครอบครัว การมีหรือไม่มีคนติดยาเสพติดอยู่ในชุมชน พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการสร้างเจตคติต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างเจตคติต่อต้านยาเสพติดให้แก่ นักเรียน ได้แก่ ปริมาณความรู้ที่ได้จากหนังสือเรียน บุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและให้คำปรึกษา ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เสนอแนะการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นพิเศษ สำหรับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ และกลุ่มที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่มีผู้ติดยาเสพติดมาก และควรส่งเสริมเจตคติต่อต้านยาเสพติดเป็นพิเศษแก่นักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในภาคกลางกลุ่มนักเรียนที่โรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรม

^{๔๘} จรีรัตน์ เนาวจำเนียร, “ทัศนคติของผู้บริหารต่อการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๓.

^{๔๙} แววตา ธนบัตร, “การศึกษาผลของการสื่อสารรณรงค์ ต่อต้านการเสพยาบ้าที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๕๓.

^{๕๐} พยนต์ พันธศรี, “นโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทของประเทศไทย : ศึกษากรณี เฉพาะแอมเฟตามีน (ยาบ้า)”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , ๒๕๓๕), หน้า ๔๖-๗๒.

เสริมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และกลุ่มที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีผู้ติดยาเสพติด และเห็นว่าควรพัฒนาหลักสูตรโดยเพิ่มเนื้อหาสาระเกี่ยวกับยาเสพติดในหลักสูตรมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาให้มากขึ้น^{๕๑}

ยุพา วงศ์ไชย และคณะศึกษาเรื่อง “การประเมินผลการควบคุมป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของวัตถุเสพติด(ยาเสพติด)” ผลการวิจัยพบว่าพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในจังหวัดใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี กลุ่มผู้ใช้พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งอยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๘ ปี เป็นกลุ่มรับจ้าง กลุ่มว่างงาน และกลุ่มเกษตรกร โดยผู้ใช้ยามาส่วนใหญ่จะมีรายได้ไม่เกินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท กลุ่มผู้ใช้ยามาไม่มีประวัติการกระทำผิด และไม่เห็นว่าการเสพยาเสพติด เป็นการเริ่มต้นไปสู่ยาเสพติดอื่นที่มีอันตรายสูงขึ้น

ในทัศนะของผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายความสอดคล้องกับผลการศึกษาวาสาเหตุของการเกิดปัญหายาเสพติด คือ ดานเศรษฐกิจ สาเหตุส่งเสริม เช่น ค่านิยม พฤติกรรมการบริโภคยาของประชาชน และปัญหาการควบคุมการผลิตที่ไม่เข้มงวดและรัดกุมพอ ในทัศนะของการแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้บริหารเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว และโรงเรียนในการให้ความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด และควรเน้นกลุ่มเสี่ยง และการแก้ไขปัญหายาเสพติด ต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ การผลิต การกระจาย การระบอบ การจับกุม และบำบัดรักษา เน้นที่การทำงานเชิงรุก และกฎหมายจะต้องเข้มงวดจริงจัง และมีบทลงโทษที่มากและรุนแรงกว่าปัจจุบัน^{๕๒}

ธนา ไชยประสิทธิ์ ศึกษาเรื่อง “มาตรการควบคุมการเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทของคนไทย ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ(ศึกษาเฉพาะยาบ้าและยาไอ)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีและแนวทางการป้องกันและแก้ไขการเสพยา “แอมเฟตามีน” ซึ่งคนไทยทั่วไปจะเรียกว่า “ยามา” และ “เอ็ดตาซี” ซึ่งทั่วไปจะเรียกว่า “ยาไอ” ผลการวิจัยพบว่ามาตรการควบคุมการเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (ศึกษาเฉพาะยาบ้าและยาไอ) ที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่

๑. มาตรการทางการศึกษา เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีอันจะเป็นภูมิคุ้มกันยาเสพติด

๒. มาตรการบริการสนเทศ เป็นการให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยและอันตรายของยาเสพติดการป้องกันแก้ปัญหาเพื่อสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง และมุ่งหวังให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติด

๓. มาตรการทางเลือก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะช่วยในการส่งเสริมสนับสนุน และตอบสนองความต้องการในขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้รู้จักทางเลือกที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อเป็นการนำตนเองไปสู่การมีชีวิตที่มีคุณภาพโดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด

^{๕๑} ทองอินทร วงศ์โสธร และคณะ, โครงการประเมินผลแบบแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๑๕๓๙ ระยะที่ ๑ “การสำรวจความรู้ ความเข้าใจและเจตคติต่อตายนยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษา และประชากรวัยแรงงาน”, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ NAS, ๒๕๓๖), หน้า ๕๔๕-๕๕๓.

^{๕๒} ยุพา วงศ์ไชย และคณะ, “รายงานการประเมินผลการควบคุมป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของวัตถุเสพติด (ยามา)”, (กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๑๗๙-๑๘๔.

๔. มาตรการสวดแทรกเป็นการจัดกิจกรรมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีปัญหาให้สามารถคลี่คลายและแก้ไขหรือเอาชนะอุปสรรคต่างๆ และถ้าบุคคลมีการใช้ยาเสพติดอยู่แล้วก็ให้รู้จักเลือกและตัดสินใจในการที่จะใช้บริการทางสังคมต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม

๕. มาตรการการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นการนำเอาวิธีการกระบวนการหรือเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพ^{๕๓}

เนาวรัตน์ พลายนอย และคณะ ศึกษาเรื่อง “โครงการศึกษาสภาพปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ให้บริการในสถานเริงรมย์” ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการใช้สารเสพติดในสถานเริงรมย์ คือการเข้าถึงหรือหาซื้อได้ง่ายเพื่อนชวนความคึกคะนองความรู้สึกว่าตนประกอบอาชีพที่สังคมดูถูกดูแคลน ปัญหาครอบครัว การมีสารเสพติดบางชนิดมีราคาถูก (เช่น กาว ทินเนอร์) แยกชวนการต้องตามใจแขก และความต้องการรายได้จากการขายบริการมากๆ ส่วนปัจจัยที่ยังไม่มีการใช้สารเสพติด คือการมีกฎระเบียบที่ชัดเจนเคร่งครัดของสถานบริการ การที่สารเสพติดบางชนิดมีราคาสูง หาซื้อได้ยาก การมีคนใกล้ชิดที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อถือรักเตือนให้คำแนะนำการซึมซับยอมรับสภาพตนเองว่าต้องประกอบอาชีพนี้ เพื่อหาเงินตามที่วางแผนไว้ในชีวิตไว้ การมีความหวังของชีวิตในช่วงใดช่วงหนึ่ง เช่น คาดว่ากำลังจะมีผู้อุปการะเลี้ยงดูให้พ้นไปจากอาชีพนี้ เป็นต้น^{๕๔}

สุรพจน พิสุทธีวงษ์ ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในเขตจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนที่ศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติด ควรให้ความสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วม การร่วมมือ ร่วมใจของผู้นำชุมชนในอันที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของยาเสพติดในชุมชน รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าชาวบ้านทั่วไป ดังนั้นผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู อาจารย์ และผู้นำไม่ใช่งานการจึงมีหน้าที่ในการให้ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่การป้องกันปัญหายาเสพติดของคนในชุมชน ตลอดจนการกระตุ้นให้คนในชุมชนตระหนักและตื่นตัวในการแก้ปัญหายาเสพติดร่วมกัน^{๕๕}

อุทัยศรี แสงคล้าย ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยาบ้า) ในโรงเรียนศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดตามความคิดเห็นของครู เห็นว่าควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนแสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดแก่ผู้ปกครองและนักเรียน ในด้านการเรียน

^{๕๓} ธนา ไชยประสิทธิ์, “มาตรการควบคุมการเสพวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตประสาทของคนไทยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ”. (ศึกษาเฉพาะยาบ้าและยาไอ), (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร), ๒๕๓๙.

^{๕๔} เนาวรัตน์ พลายนอย และคณะ, “โครงการศึกษาสภาพปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ให้บริการในสถานเริงรมย์”, รายงานการวิจัย, (นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๙.

^{๕๕} สุรพจน พิสุทธีวงษ์, “การศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในเขตจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๙.

การสอน ครูควรใช้จิตวิทยาเด็กมาใช้ และใช้สื่อทางการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ครูมีความคิดเห็นว่าจะต้องมีการร่วมมือระหว่างครู ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน และครูควรมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนทุกคน^{๕๖}

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ผลการสำรวจเพื่อประเมินผลการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ร่วมสัมมนาทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งได้จัดลำดับความสำคัญ ไว้ดังนี้

๑. เศรษฐกิจและปัญหาครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาดูแลนักเรียนในเรื่องการป้องกันการเสพยาเสพติดได้น้อยมาก ทำให้นักเรียนขาดความอบอุ่น จึงหันหน้าเข้าพึ่งยาเสพติด

๒. สภาพแวดล้อมและการโฆษณาของสื่อมวลชนยั่วยุให้นักเรียนคล้อยตามและอยากลองเสพด้วยความหลงผิด เพราะมีค่านิยมและลอกเลียนแบบในสิ่งผิดๆ

๓. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ทุ่มเท และมีความเข้าใจในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างแท้จริง เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมาก จึงไม่มีเวลาที่จะมาดูแล และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนมากนัก

๔. ขบวนการเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดซับซ้อนมาก ยากแก่การติดตาม ค้นหาตัวการผู้ผลิต หรือผู้นำมาค้าในโรงเรียน และเมื่อพบผู้ต้องสงสัยโรงเรียน ก็สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้เนื่องจากผู้ค้าเป็นผู้มีอิทธิพล หรือเป็นเจ้าของพื้นที่ของรัฐ และกลัวอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น

๕. เจ้าหน้าที่เห็นแก่ผลประโยชน์ จึงดูแล ควบคุม และปราบปรามไม่เด็ดขาดและจริงจัง ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังแพร่เข้าสู่โรงเรียนอยู่เสมอ

๖. การจัดระบบข้อมูลและแผนงานในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับโรงเรียนยังไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย กรมสามัญศึกษาได้

๗. ขาดการประสานงาน และร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานทำให้การดำเนินงานซ้ำซ้อน และไม่ได้รับผลเท่าที่ควร

๘. โรงเรียนและผู้ปกครอง ไม่ยอมรับสภาพการติดยาเสพติดของนักเรียนในปกครองอีกทั้งไม่กล้าเปิดเผยข้อมูล นักเรียนเองก็ไม่ยอมให้ข้อมูล และความร่วมมือ เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไข จึงทำให้นักเรียนยังคงมีความเสี่ยงในการติดยาเสพติดสูง

๙. งบประมาณในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาพัฒนาน้อยมาก บางครั้งก็ไม่มี จึงทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

^{๕๖} อุทัยศรี แสงคล้าย, “การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดใน (ยาเสพติด) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๙๔-๑๐๐.

๑๐. มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิด ด้านการผลิตและค้ายาเสพติด ยังไม่หนักและรุนแรงเพียงพอที่จะทำให้กลัวและไม่ประพฤติดได้ ผู้ค้าจึงเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าการผลิตยาเสพติดจึงเพิ่มมากขึ้น และแพร่ระบาดในหมู่เยาวชนสูงขึ้น^{๕๗}

ดุขฎิ โยเหลา และคณะ ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดโยธธร” ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของสารระเหย มีข้อเสนอแนะ เพื่อการป้องกันการใช้นสารระเหยของเยาวชน คือ จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่เด็กในชุมชน ให้มีกิจกรรม การกีฬา เพื่อการพักผ่อนและออกกำลังกาย หางานให้ทำและระมัดระวังมิให้มีการขายสิ่งเสพติดในชุมชน^{๕๘}

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวผู้ใช้แรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้นสารเสพติดหรือไม่ใช้นสารเสพติด อันดับแรกคือ สิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ครอบครัวชุมชน สื่อมวลชนและสื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ใช้นสารเสพติด คือการใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียด รองลงมา ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ต้องใช้แรงงานมาก เพื่อนแนะนำ และคนในครอบครัวเป็นแบบอย่าง ส่วนแนวทางในการป้องกันสารเสพติดนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่เห็นว่าครอบครัวควรเป็นหลักในการช่วยป้องกันสารเสพติดให้แก่บุคคลในครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงมาควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องสารเสพติดแก่ประชาชนในชุมชนควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันสารเสพติด โดยผ่านสื่อโทรทัศน์มากขึ้น และควรจัดกิจกรรมการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง^{๕๙}

รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง ศึกษา “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง” พบว่าประชาชนในเขตพระโขนงในระดับบุคคลและครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมาก ในระดับชุมชนมีส่วนร่วมปานกลาง ในระดับความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีส่วนร่วมน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง ได้แก่ เพศ อาชีพรายได้ และรูปแบบที่อยู่อาศัย^{๖๐}

มาลัย บึงสว่าง ศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การใช้อิทธิพลหรือการจูงใจ การประสานงานการประเมินผล

^{๕๗} กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, กองการสามัญศึกษา, “การวิเคราะห์ผลการสำรวจเพื่อประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ), ๒๕๔๐.

^{๕๘} ดุขฎิ โยเหลา, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และชัยวัฒน์ วงษ์อาษา, “ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดโยธธร”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร), ๒๕๔๐.

^{๕๙} บุญศรี พรหมมาพันธุ์, (อัคราเนา พ.ศ.๒๕๔๐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๒), หน้า ๖๐.

^{๖๐} รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง, “การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขารัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๐.

ส่วนปัญหาการบริหารงานเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัญหาการวางแผนส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาลักษณะของปัญหาคือการวางแผนที่จริงจังชัดเจน และโครงสร้างกิจกรรมไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมปัญหาด้านการจัดองค์การ ส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ขอบข่ายงานไม่ชัดเจน และการจัดคณะทำงานไม่เหมาะสม ปัญหาด้านการใช้สิทธิพลหรือการจูงใจส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การขาดการกระตุ้นจูงใจจากผู้บริหารและขาดเครื่องอำนวยความสะดวก ปัญหาด้านการประสานงาน ส่วนใหญ่จะระบุว่าไม่มีปัญหา ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ การประสานงานภายในกับฝ่ายปกครองไม่เป็นผล และคณะกรรมการปกครองเข้าประชุมไม่ครบ ปัญหาด้านการประเมินผลส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาลักษณะของปัญหา คือ ประเด็นการประเมินผลไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจนและการติดตามและสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมีน้อย^{๖๑}

อารีรัตน์ ภู่อิ่ม ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและความเป็นไปได้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕” ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าสถานศึกษาควรจัดบุคลากรที่มีวุฒิภาวะที่เป็นที่ยอมรับของนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ ทำหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพยาบ้าของนักเรียน โดยสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพยาบ้าของนักเรียน ตลอดจนการสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อแบ่งเบาภาระของสถานศึกษาของสถาบันครอบครัวและชุมชนสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขการเสพยาบ้า โดยจัดให้มีรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพแวดล้อม ตลอดจนการสอดแทรกความรู้เข้าไปในการเรียนการสอน และควรกำกับดูแลนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกและภูมิต้านทาน^{๖๒}

ประไพ พรหมเจริญ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้า ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับตำแหน่ง การเข้ารับการอบรมเรื่องยาบ้า

^{๖๑} มาลัย บึงสว่าง “การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๐.

^{๖๒} อารีรัตน์ ภู่อิ่ม, “ปัญหาความเป็นไปได้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖๕-๑๖๖.

และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา^{๖๓}

กล่าวโดยสรุปว่าในทัศนะของผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายควรสอดคล้องกับผลการศึกษาว่าสาเหตุของการเกิดปัญหายาเสพติด คือ ด้านเศรษฐกิจ สาเหตุส่งเสริม เช่น ค่านิยม พฤติกรรมการบริโภคยาของประชาชน และปัญหาการควบคุมการผลิตที่ไม่เข้มงวดและรัดกุมพอ เพราะฉะนั้นแล้วเรื่องของการแก้ไขปัญหายาบ้า หรือยาเสพติดนั้นต้องเห็นความสำคัญของสถาบัน ครอบครัว และโรงเรียนในการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด และควรเน้นกลุ่มเสี่ยง และการแก้ไขปัญหายาเสพติด ต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ การผลิต การค้า การระบอบ การจับกุม และบำบัดรักษา เน้นที่การทำงานเชิงรุก และกฎหมายจะต้องเข้มงวดจริงจัง และมีบทลงโทษที่มาก และรุนแรงกว่าปัจจุบัน

ตารางที่ ๒.๙ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
จรีรัตน์ เนาวจำเนียร, (๒๕๓๔, หน้า ๓).	ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยฝ่ายปกครองต่างเห็นด้วยกับการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาเสพติดของนักเรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ แต่ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ที่แท้จริง และมากพอที่จะนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมภายในโรงเรียนได้
แววตา ธนบัตร, (๒๕๓๔, หน้า ๕๓).	การเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า การเปิดรับข่าวสารการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติ จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้าและความน่าเชื่อถือในแหล่งข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้จากการรณรงค์ต่อต้านการเสพยาบ้า
พยนต์ พันธุ์ศรี, (๒๕๓๕, หน้า ๔๖-๗๒).	แอมเฟตามีนมีทั้งประโยชน์และโทษ แต่มีการนำยาไปใช้ในทางที่ผิดเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ใช้ และปัญหาของการใช้แอมเฟตามีนนั้นแตกต่างจากปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิดอื่นๆ การที่ผู้ใช้แรงงานใช้แอมเฟตามีน เนื่องจากความกดดันทางด้านค่าครองชีพ สำหรับการดำเนินการป้องกัน และ แก้ไข ปัญ หา แอม เฟ ตา มีน ต้องใช้มาตรการปราบปรามป้องกัน

^{๖๓} ประไพ พรหมเจริญ, “การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๓.

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ทองอินทร์ วงศ์โสธร, (๒๕๓๖, หน้า ๕๔๕-๕๕๓).	นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดในระดับมาก ซึ่งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดจากโทรทัศน์มากที่สุด สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน
ยุพา วงศ์ไชย, (๒๕๓๘, หน้า ๑๗๙-๑๘๔).	พื้นที่แพร่ระบาดของยาบ้าอยู่ในจังหวัดใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี กลุ่มผู้ใช้พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งอยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๘ ปี เป็นกลุ่มรับจ้าง กลุ่มว่างงาน และกลุ่มเกษตรกร โดยผู้ขายมาส่วนใหญ่จะมีรายได้ไม่เกินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท กลุ่มผู้ใช้ยาบ้าไม่มีประวัติการกระทำความผิด และไม่เห็นว่าการเสพยาบ้า เป็นการเริ่มต้นไปสู่ยาเสพติดอื่นที่มีอันตรายสูงขึ้น
ธนา ไชยประสิทธิ์, (๑๔๓๙).	มาตรการควบคุมการเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ๑. มาตรการทางการศึกษา เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจเพื่อเสริมสร้างคุณภาพ ๒. มาตรการบริการสนเทศ เป็นการให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยและอันตรายของยาเสพติด ๓. มาตรการทางเลือก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะช่วยในการส่งเสริมสนับสนุน ๔. มาตรการสอดแทรกเป็นการจัดกิจกรรมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีปัญหาให้สามารถคลี่คลาย ๕. มาตรการการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นการนำเอาวิธีการกระบวนการหรือเทคนิคใหม่ๆ มาใช้การดำเนินการป้องกันยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพ
เนาวรัตน์ พลายนอย, (๒๕๓๙).	ปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการใช้สารเสพติดในสถานเริงรมย์ คือการเข้าถึงหรือหาซื้อได้ง่ายเพื่อนชวนความศึกคะนองความรู้สึกว่าตนประกอบอาชีพที่สังคมดูถูกดูแคลน ปัญหาครอบครัว การมีสารเสพติดบางชนิดมีราคาถูก (เช่น กาว ทินเนอร์) แยกชวนการ

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
	ต้องตามใจแขก และความต้องการรายได้จากการขายบริการมากๆ ส่วนปัจจัยที่ยับยั้งไม่ให้มีการใช้สารเสพติด คือการมีกฎระเบียบที่ ชัดเจนเคร่งครัดของสถานบริการ การที่สารเสพติดบางชนิดมีราคาสูง หาซื้อได้ยาก
สุรพจน พิสุทธิวง, (๒๕๓๙).	ผู้นำชุมชนที่ศึกษามีความรูความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติด ควรให้ความสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วม
อุทัยศรี แสงคล้าย, (๒๕๓๙, หน้า ๙๔-๑๐๐).	ในด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดตามความคิดเห็นของครู เห็นว่าควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดแก่ผู้ปกครองและนักเรียนในด้านการเรียนการสอน ครูควรใช้จิตวิทยาเด็กมาใช้
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (๒๕๔๐).	ด้านปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกัน ซึ่งได้จัดลำดับความสำคัญ ไว้ ๑. เศรษฐกิจและปัญหาครอบครัว ๒. สภาพแวดล้อมและการโฆษณาของสื่อมวลชน ๓. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ ทุ่มเท ๔. ขบวนการเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดซับซ้อนมากยากแก่การติดตาม ๕. เจ้าหน้าที่เห็นแก่ผลประโยชน์ จึงดูแล ควบคุม และปราบปรามไม่เด็ดขาดและจริงจัง ๖. การจัดระบบข้อมูลและแผนงานในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับโรงเรียนยังไม่ชัดเจน ๗. ขาดการประสานงาน และร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ๘. โรงเรียนและผู้ปกครอง ไม่ยอมรับสภาพการติดยาเสพติดของนักเรียน

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
	๙. งบประมาณในการป้องกัน และแก้ไขปัญหามีน้อยมาก ๑๐. มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิด ด้านการผลิตและค้ายาเสพติด ยังไม่หนักและรุนแรงเพียงพอ
ดุชนิ โยเหลา และคณะ, (๒๕๔๐).	ชุมชนที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของสารระเหย มีข้อเสนอแนะ เพื่อการป้องกันการใช้สารระเหยของเยาวชน คือ จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่เด็กในชุมชน ให้มีกิจกรรม การกีฬา เพื่อการพักผ่อน และออกกำลังกาย หางานให้ทำ และระมัดระวังมิให้มีการขายสิ่งเสพติดในชุมชน
บุญศรี พรหมมาพันธุ์, (๒๕๔๒, หน้า ๖๐).	ตัวอย่างมีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ใช้สารเสพติด คือการใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียด รองลงมา ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ต้องใช้แรงงานมาก เพื่อนแนะนำ และคนในครอบครัวเป็นแบบอย่าง ส่วนแนวทางในการป้องกันสารเสพติด นั้นกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่เห็นว่าครอบครัวควรเป็นหลักในการช่วยป้องกันสารเสพติดให้แก่บุคคลในครอบครัวเป็นอันดับแรก
รัฐศาสตร์ สิงห์เหลือง, (๒๕๔๐).	ประชาชนในเขตพระโขนงในระดับบุคคลและครอบครัวมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมาก ในระดับชุมชนมีส่วนร่วมปานกลาง ในระดับความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีส่วนร่วมน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพระโขนง ได้แก่ เพศ อาชีพ รายได้
มาลัย บึงสว่าง, (๒๕๔๒, หน้า ๕๕-๕๖).	ปัญหาการวางแผนส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาลักษณะของปัญหาคือขาดการวางแผนที่จริงจังชัดเจน และโครงสร้างกิจกรรมไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมปัญหา ด้านการจัดองค์การ ส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหา ลักษณะของปัญหา คือ ขอบข่ายงานไม่ชัดเจน และการจัดคณะทำงานไม่เหมาะสม ปัญหาด้านการใช้อิทธิพลหรือการจูงใจส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
อารีรัตน์ ภู่อิ่ม, (๒๕๔๐, หน้า ๑๖๕-๑๖๖).	สถานศึกษาควรจัดบุคลากรที่มีวุฒิภาวะที่เป็นที่ยอมรับของนักเรียน โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ ทำหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน โดยสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน ตลอดจนการสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อแบ่งเบาภาระของสถานศึกษา
ประไพ พรหมเจริญ, (๒๕๔๓).	ครูในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของ ยาเสพติด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับตำแหน่ง การเข้ารับการอบรมเรื่อง ยาเสพติด และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

พระจริญ จิรสุม (เมืองประทับ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐ มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า ๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐ และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕

๒. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง ๖ ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓. ปัญหาในการบริหารงานพบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนของเทศบาล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่

ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมา การจัดสรรงบประมาณของเทศบาลไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง^{๖๔}

มนัสนันท์ ชัยกิจยิ่งเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง : กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครขอนแก่น”

ผลการศึกษาพบว่า การจัดการการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง มีความเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เพื่อไม่ให้เทศบาลเพิ่มจำนวนบุคลากร ในองค์กร ลดต้นทุน และเพิ่มการจ้างงานให้กับธุรกิจท้องถิ่น ประเภทการบริการที่เหมาะสมใช้วิธีการทำสัญญาจ้าง คือการก่อสร้างซ่อมแซมถนน การรักษาความปลอดภัย และการบำรุงรักษาสวนสาธารณะ เกาะกลางถนน เนื่องจากการครอบครองสินทรัพย์ต่ำ (Asset Specificity) ใช้แรงงานหรือเครื่องจักรเพียงเล็กน้อย มีการแข่งขันสูง การวัดผลผลิตชัดเจนทำให้การควบคุมทำได้ง่าย

ผลการศึกษาด้านประสิทธิผลของวิธีการทำสัญญาจ้างในเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า มีคุณภาพการให้บริการสูงกว่า ด้านการเท่าเทียมของการได้รับการบริการดีกว่า และด้านตรงตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญามากกว่า การดำเนินการของเทศบาลนครแต่ละท้องถิ่นของภาครัฐได้น้อย ในโครงการซ่อมถนน รักษาความปลอดภัยและดูแลสวนสาธารณะของทั้ง ๒ เทศบาล โครงการเก็บขยะที่ใช้วิธีการทำสัญญาจ้าง ของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่าต้นทุนของภาครัฐเท่าเดิม มีคุณภาพสูงกว่า ได้รับการบริการเท่าเทียมดีกว่า และตรงตามที่ได้ตกลงในสัญญามากกว่า ส่วนโครงการเก็บขยะของเทศบาลนครพิษณุโลกแม้จะสามารถลดต้นทุนของภาครัฐได้ แต่คุณภาพด้อยกว่า ได้รับการบริการไม่ทั่วถึงและตรงตามที่ตกลงในสัญญาน้อยกว่าการดำเนินการให้บริการของเทศบาลนคร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยที่สำคัญคือควรปรับปรุงวิธีการทำสัญญาจ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิผลโดยการกำหนดข้อกำหนดในสัญญาให้ชัดเจน เพื่อให้มีความสามารถในการควบคุมคุณสมบัติของผู้รับจ้าง โดยพิจารณาประสิทธิภาพและความสามารถในการจัดการ ถ้าเอกชนเป็นผู้ดำเนินงานแทน กรณีให้ชุมชนดำเนินการแทน ผู้นำชุมชนต้องมีภาวะผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจ มีจิตสาธารณะ เสียสละ และต้องมีความโปร่งใส เพื่อให้ได้การบริการที่มีคุณภาพสร้างการแข่งขันให้เกิดขึ้น และลดต้นทุนของภาครัฐ การสนับสนุนของฝ่ายบริหารมีความสำคัญในการช่วยให้เกิดการใช้วิธีการทำสัญญาจ้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ การประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมเสนอราคาทำให้ได้ผู้ให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และช่วยแก้ไขปัญหา ทำให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ^{๖๕}

^{๖๔} พระจริญ จิรสุโข (เมืองประทับ), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๖๕} มนัสนันท์ ชัยกิจยิ่งเจริญ, “การจัดการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง: กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย :: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๕๓.

อุไรพร นพภาพันธุ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๓ - ๔ คน อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองแสนสุขมาตั้งแต่ดั้งเดิม มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี ที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งที่มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียในชุมชน และส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำและการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียในระดับมากกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองแสนสุขโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักเกณฑ์การให้บริการ รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการบำบัดน้ำเสีย ด้านบุคลากร และด้านประชาสัมพันธ์โครงการ ตามลำดับปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองแสนสุข ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และการติดตามข่าวสาร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็น ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ภูมิลำเนา ระยะเวลาที่อาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัยและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำและการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสีย^{๖๖}

สิริวิภา ศรีปลั่ง ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติ งานของสำนักงานการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติ งานของสำนักงานการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือด้านสุขภาพ อาหารด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านมีตัวชี้วัดการมี ส่วนร่วม ๔ ประเด็น คือ ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนและนโยบาย ๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นอกจากนี้ การศึกษาระดับการมี ส่วนร่วมของ ประชาชนในแต่ละด้านของตัวชี้วัดธรรมาภิบาลที่กล่าวข้างต้นของสำนักงานการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในภาพรวมทั้งหมดยังอยู่ในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๗๐ - ๑.๙๖ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย ๑.๙๖ รองลงมาด้านสุขภาพค่าเฉลี่ย ๑.๗๙ และด้านสุขภาพอาหารค่าเฉลี่ย ๑.๗๐ ตามลำดับ^{๖๗}

ทัตพร ราษฎร์นิคม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานกองการศึกษาของเทศบาล กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา” และเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลสรุปพบว่า ปัญหาในการบริหารงานในด้านต่างๆ อันเนื่องมาจากสาเหตุ ๑. การดำเนินงานที่เป็นไปในลักษณะรวมศูนย์ อำนาจไว้ที่ส่วนกลางเป็นไปในลักษณะเชิงรับ

^{๖๖} อุไรพร นพภาพันธุ์, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๕๓.

^{๖๗} สิริวิภา ศรีปลั่ง, “การศึกษาตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของสำนักงานการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๘.

ไม่ทันท่วงที เนื่องจากระบบการบริหารงานที่แต่ละโรงเรียนยังขาดความเป็นอิสระในการบริหารในเรื่องสำคัญ ทั้งในงบประมาณทรัพยากรบุคคล และการจัดการศึกษาด้วยตนเองทำให้ ในบางครั้งการดำเนินงานในบางเรื่องไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้นอกจากนี้ โรงเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารด้านสิ่งต่างๆรวมถึงแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งขาดจิตสำนึกและความกระตือรือร้นเพื่ออิสระในการบริหารงานตนเองเช่นนี้ ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา และการบริหารในด้านต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ ๒. การขาดความชัดเจนในนโยบายและแนวทางในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ อาทิ การบริหาร งานวิชาการ การนิเทศการศึกษา การศาสนาขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมเด็กและเยาวชนส่งผลให้การดำเนินงานในด้านดังกล่าวประสบปัญหาไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้ สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้^{๒๘}

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าเทศบาลถือว่าเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริการแก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองของเทศบาล ซึ่งในการบริการประชาชนบุคลากรเทศบาลบางส่วนยังไม่ทราบข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนของเทศบาล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมา การจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง

ตารางที่ ๒.๑๐ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทศบาล

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระจริญ จิรสุโก (เมืองประทับ) (๒๕๕๒).	๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕ มีการศึกษาดำเนินการปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐ มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า ๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐ และมีตำแหน่งหน้าที่เป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕ ๒. บุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวยมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ๓. บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วน

^{๒๘} ทศพร ราชภูริณิคม, “ปัญหาการบริหารงานกองการศึกษาของเทศบาล กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณี ศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๖.

นักวิจัย	ผลการวิจัย
มนัสนันท์ ชัยกิจยิ่งเจริญ (๒๕๕๓).	การจัดการการบริการสาธารณะโดยวิธีการทำสัญญาจ้าง มีความเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เพื่อไม่ให้เทศบาลเพิ่มจำนวนบุคลากรในองค์กร ลดต้นทุน และเพิ่มการจ้างงานให้กับธุรกิจท้องถิ่น ประเภทการบริการที่เหมาะสมใช้วิธีการทำสัญญาจ้าง คือการก่อสร้างซ่อมแซมถนน การรักษาความปลอดภัย และการบำรุงรักษาสวนสาธารณะเกาะกลางถนน เนื่องจากมีการครอบครองสินทรัพย์ต่ำ (Asset Specificity) ใช้แรงงานหรือเครื่องจักรเพียงเล็กน้อย มีการแข่งขันสูง
อุไรพร นพภาพันท์ (๒๕๕๓).	กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งที่มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียในชุมชน และส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำและการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองแสนสุขโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
สิริวิภา ศรีปลั่ง (๒๕๔๘).	ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติ งานของสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือด้านสุขาภิบาลอาหารด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านมีตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม ๔ ประเด็น คือ ๑.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน ๒.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ๓.การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
ทัตพร ราษฎร์นิคม (๒๕๔๖).	๑.การดำเนินงานที่เป็นไปในลักษณะรวมศูนย์ อำนาจไว้ที่ส่วนกลางเป็นไปในลักษณะเชิงรับไม่ทันทั่วทั้งที่ ๒. การขาดความชัดเจนในนโยบายและแนวทางในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ อาทิ การบริหารงานวิชาการ การนิเทศการศึกษา การศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ของเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

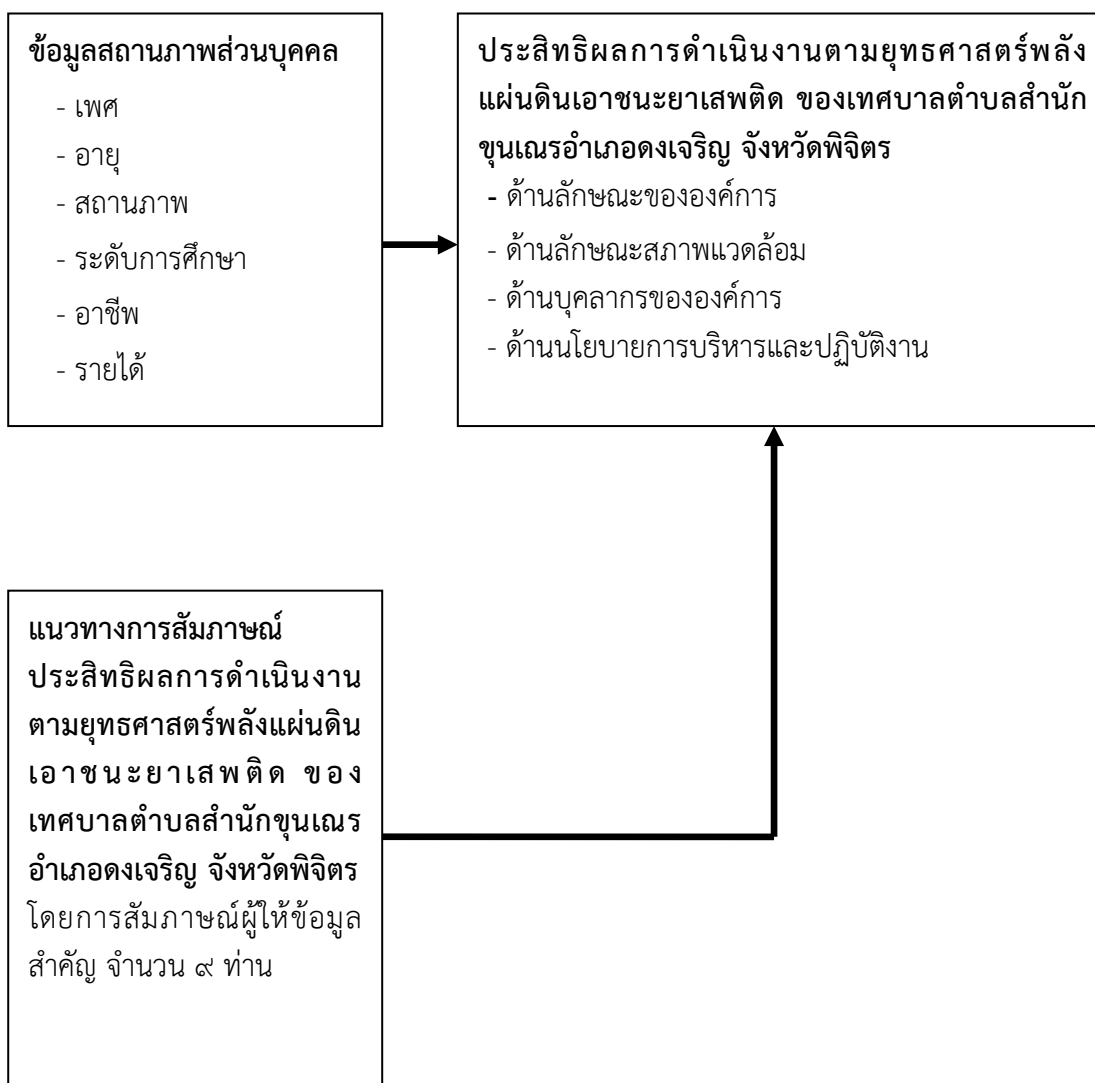
ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ของเทศบาลตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของ Steers (สเตียร์) ได้กล่าวถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การจำแนกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านลักษณะขององค์การ
๒. ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม
๓. ด้านบุคลากรขององค์การ
๔. ด้านนโยบายการบริหารและปฏิบัติงาน^{๖๙}

^{๖๙} R.M. Steers, “Antecedents and outcomes of organizational commitment”, *Administrative Science Quarterly*, (March 1997) : 85.

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย